

Diarienummer: REV 2023-00059

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för fastighet, stöd och service**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för fastighet, stöd och service**

**– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Rapport: Styrelsen för fastighet, stöd och service – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00059

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen, revisionsbyrån PwC och revisionsbyrån KMPG.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	4
Granskning av styrelsens uppdrag .....	7
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av förebyggande arbete mot oegentligheter .....	8
Granskning av styrning av fastighetsinvesteringar ... ..	10
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	12
Granskning av delårsbokslutet.....	15
Granskning av årsbokslutet.....	15
Uppföljning av rekommendationer .....	16
Det kommunala ansvarssystemet.....	17
Om revisionen .....	18
Regionen i korthet .....	19

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

Nedan hittar du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen med anledning av granskningen.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

<b>Område</b>	<b>Rekommendation</b>
Granskning av förebyggande arbete mot oegentligheter	Revisionen rekommenderar styrelsen att utveckla sitt förebyggande arbete mot oegentligheter. (2023)
Granskning av styrning av fastighetsinvesteringar i Västra Götalandsregionen	Revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa att investeringsprojekt följer Västra Götalandsregionens fastställda investeringsprocess. (2023)
Granskning av styrning av fastighetsinvesteringar i Västra Götalandsregionen	Revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa att ändamålsenliga underlag finns framtagna och tillgängliga för bedömning och prioritering av investeringar ur ett regionövergripande perspektiv. (2023)
Granskning av styrning av fastighetsinvesteringar i Västra Götalandsregionen	Revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa att organisation, roller och mandat är tydliga i investeringsprocessen. (2023)
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - bokslutsprocessen	Revisionen rekommenderar styrelsen att komplettera nuvarande rutiner med rutiner för manuella bokningar och se över möjligheten att införa dualitetsprinciper. Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet (2023)
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - bokslutsprocessen	Revisionen rekommenderar styrelsen att komplettera nuvarande rutiner med rutiner för hantering av externa tvister utifrån ett redovisningsperspektiv. (2023)
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - inköpsprocessen	Revisionen rekommenderar styrelsen att se över rutinerna avseende dokumentationen av direktupphandlingar samt att göra uppföljning av åtgärder framåt och att säkerställa att gällande beslut efterföljs (2023).
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - inköpsprocessen	Revisionen rekommenderar styrelsen att tydliggöra den beloppsmässiga gränsdragning som sätts enligt delegationsordning för avrop/beställning och beslutsattest och att kompensande kontroller genomförs. (2023)

<b>Område</b>	<b>Rekommendation</b>
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - inköpsprocessen	Revisionen rekommenderar styrelsen att den interna kontrollen avseende behörigheterna i Visma Proceedo och Raindance säkerställs. (2023)
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - inköpsprocessen	Revisionen rekommenderar styrelsen att arbetet prioriteras avseende uppföljning avseende avtalstrohet. (2023)
Granskning av Västra Götalandsregionens arbete med informations- och cybersäkerhet. Rekommendationen avsåg den tidigare fastighetsnämnden	Revisionen rekommenderar nämnden att upprätta förvaltningsspecifika rutiner avseende hantering av behörighet som kopplar an mot de regionövergripande riktlinjerna, samt säkerställa att kontroller av tilldelade behörigheter genomförs (2022). Uppföljning görs 2024.
Granskning av Västra Götalandsregionens arbete med informations- och cybersäkerhet. Rekommendationen avsåg den tidigare fastighetsnämnden.	Revisionen rekommenderar nämnden att säkerställa att obligatoriska utbildningar som svarar mot verksamhetens behov genomförs och att deltagandet följs upp (2022) Uppföljning görs 2024.
Granskning av Västra Götalandsregionens arbete med informations- och cybersäkerhet. Rekommendationen avsåg den tidigare fastighetsnämnden	Revisionen rekommenderar nämnden att upprätta kontinuitetsplaner för att säkerställa verksamhetens fortgående vid en eventuell incident, samt säkerställa att dessa testas regelbundet (2022). Uppföljning görs 2024.
Granskning av Västra Götalandsregionens arbete med informations- och cybersäkerhet. Rekommendationen avsåg den tidigare fastighetsnämnden	Revisionen rekommenderar nämnden att vidta åtgärder i syfte att stärka uppföljningsarbetet samt upprätta former för kontinuerlig återrapportering till nämnden av det informationssäkerhetsarbete som bedrivs. (2022). Uppföljning görs 2024.

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

## Granskning av förebyggande arbete mot oegentligheter

Revisionen har granskat regionens förebyggande arbete mot oegentligheter. Granskningen har avrapporterats i en separat rapport som blev klar den 29 november 2023. Rapporten hittar du på [www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision).

Syftet med granskningen var att bedöma om styrelserna säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll för att förebygga oegentligheter i sina verksamheter.

Vårt fokus i granskningen har varit att bedöma styrelsernas *utformning* av styrning och intern kontroll när det gäller det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Vi har alltså inte fokuserat på att upptäcka tecken på, eller förekomst av, oegentligheter. Granskningen har inte heller omfattat välfärdsbrottslighet.

Granskningen omfattade

- regionstyrelsen
- styrelsen för fastighet, stöd och service
- styrelsen för GöteborgsOperan AB.

## Bakgrund

Offentlig verksamhet bygger på demokrati, rättssäkerhet, effektivitet och förtroende. En viktig del för regionen, när det gäller förtroendefrågan, är att arbeta aktivt mot oegentligheter.

Oegentligheter är ett övergripande begrepp för oönskade beteenden, som exempelvis korrupcion och förtroendeskadligt agerande. Det kan till exempel handla om avsiktliga eller oavsiktliga fel i beslutsfattande och myndighetsutövning.

## Resultat

Revisionen bedömer att styrelsen för fastighet, stöd och service *delvis* har säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll för att förebygga oegentligheter i verksamheten. Nedan går vi igenom det viktigaste som har kommit fram i granskningen.

Granskningen visar alltså att styrelsen har brister i sin styrning och interna kontroll när det gäller att förebygga oegentligheter. Det innebär att riskerna för oegentligheter ökar, vilket i sin tur kan leda till att förtroendet för regionen påverkas. Det innebär också att det kan leda till ekonomisk skada för regionen.

Styrelsen behöver utveckla arbetet med att förebygga, upptäcka och förhindra oegentligheter i flera delar, men det finns tre delar som vi särskilt vill lyfta fram:

- Styrelsen behöver utveckla de dokument som styr det förebyggande arbetet mot oegentligheter.

Granskningen visar att styrelsen saknar dokumenterade, anpassade rutiner för arbetet med att förebygga oegentligheter.

- Styrelsens riskhantering för oegentligheter behöver utvecklas.

Granskningen visar att styrelsen saknar en samlad bild över vilka den egna verksamhetens risker är och inom vilka områden de finns. Det innebär att det saknas en viktig och grundläggande del i deras förebyggande arbete mot oegentligheter. Det gör även att det är svårt för oss att bedöma om riskerna för oegentligheter blir tillräckligt belysta och om de hanteras tillräckligt väl.

- Styrelsen behöver se till att uppföljningen av det förebyggande arbetet mot oegentligheter genomförs och att det åiterrapporteras.

Granskningen visar att den uppföljning som styrelsen för fastighet, stöd och service gör inte belyser alla delar av det förebyggande arbetet mot oegentligheter.

## Rekommendationer

Nedan hittar du den rekommendation vi lämnade till styrelsen med anledning av granskningen:

- Revisionen rekommenderar styrelsen att utveckla sitt förebyggande arbete mot oegentligheter.

## Granskning av styrning av fastighetsinvesteringar i Västra Götalandsregionen

Under 2023 har revisionen granskat styrning av fastighetsinvesteringar i Västra Götalandsregionens sjukhus. Granskningen genomfördes i samarbete med KPMG.

Syftet med granskningen var att bedöma om ansvariga styrelser säkerställt en ändamålsenlig styrning med tillräcklig intern kontroll av fastighetsinvesteringar i sjukhus för Västra Götalandsregionens sjukhusvård i egen regi.

Granskningen har omfattat regionstyrelsen, styrelsen för fastighet, stöd och service samt styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Granskningens fokus var att bedöma om styrelserna har fungerande styr- och ledningssystem avseende ansvarsfördelning och arbetssätt för beredning och beslut för investeringsärenden.

Granskningen har avgränsats till tre faser i regionens investeringsprocess som avser planering: behovsanalys, förstudie respektive genomförandeplanering. I granskningen har ingått att analysera regionens styr- och ledningssystem för investeringar samt att fördjupat granska två utvalda investeringsprojekt, Wieselgrensplatsen respektive Sahlgrenska Life Hus 1.

## Bakgrund

Västra Götalandsregionen ansvarar för att förse länets invånare med en god hälso- och sjukvård vilket omfattar att upprätthålla ändamålsenliga

fastigheter för den hälso- och sjukvård som Västra Götalandsregionen bedriver i egen regi.

Sjukvårdens omställning kräver strategiska beslut som påverkar både fastighetsinvesteringar och strukturella förändringar i vården. Det innefattar anpassningar av vårdproduktionen samt ökade krav på vårdkapacitet, vårdkvalitet och resurseffektivitet på sjukhusen. Dessa strategiska inriktningar är centrala för att säkerställa en bra omställning av hälso- och sjukvården. De senaste åren har Västra Götalandsregionens styr- och ledningssystem för beredning och beslut om investeringar förändrats bland annat avseende på mer utvecklade beslutsunderlag under beredningsprocessen för att säkerställa ändamålsenliga investeringar. Förändringarna syftar till att stärka och förbättra det formella organisationssystemet, styrsystemet och ledningssystemet inom regionen.

Revisorskollegiet i Västra Götalandsregionen har i sin Revisionsplan 2023 med inriktning för 2024–2025 identifierat att revisionsrisk föreligger avseende att säkerställa en ändamålsenlig styrning av fastighetsinvesteringar för Västra Götalandsregionens sjukhusvård i egen regi. Revisionen såg en risk för att beredning och beslut av investeringar inte hanteras i enlighet med regionfullmäktiges krav på styrning som gäller för beredning och beslut av investeringar utifrån nämnder/styrelserns ansvar och mandat i investeringsprocessen. Risken utgår från ansvarsgrunder i God revisions sed i kommunal verksamhet avseende dels risk för bristande måluppfyllelse av verksamhet och ekonomi, dels risk för bristande intern kontroll av verksamhet och ekonomi avseende otillräcklig beredning av ärenden.

## Resultat

Revisionen gör en samlad bedömning att styrelserna delvis säkerställt en god styrning och kontroll av investeringar i sjukhusbyggnader. Det framgår av granskningen att det finns brister i styr- och ledningssystemet vad gäller ansvarsfördelning och arbetssätt för beredning och beslut för investeringsärenden.

Granskningen har visat att ansvariga styrelser:

- huvudsakligen har säkerställt en tydlig ansvarsfördelning på övergripande nivå inom investeringsprocessen. Vi noterar dock att styrningen av ansvarsfördelningen har brister avseende de två planerade sjukhusbyggnader som ingått i granskningen.
- delvis har säkerställt att styr- och ledningssystem för investeringsprocessen har tydliga krav på beslutsunderlag med

avseende på kostnad, nytta, konsekvens och tidsåtgång inför politiska beslut.

- delvis säkerställt att det finns en fungerande projektorganisation för de byggnadsinvesteringar som ingår i granskningen. Vi noterar dock att styrning av ansvarsfördelningen har brister.
- delvis säkerställt att det finns bra beslutsunderlag för byggnadsinvesteringarna som ingår i granskningen. Vi noterar att underlagen inte utgår från en samlad analys av behov av vårdkapacitet och lokaler. Behovsanalys saknas för Sahlgrenska Life Hus 1. De styrelser som berörs av sjukhuset på Wieselgrensplatsen har inte fått möjlighet att ta ställning till ekonomiska konsekvenser av den planerade byggnationen förrän sent i investeringsprocessen
- delvis har säkerställt att återrapportering av investeringsärendena i granskningen har skett på rätt sätt. Vi noterar dock att återrapportering brustit enligt det som anges under punkterna 2 och 4 ovan.

## Rekommendationer

Nedan hittar du de rekommendationer som vi lämnar till styrelserna med anledning av granskningen av styrning av fastighetsinvesteringar i Västra Götalandsregionens sjukhus. Revisionen rekommenderar styrelserna att:

- säkerställa att investeringsprojekt följer Västra Götalandsregionens fastställda investeringsprocess
- säkerställa att ändamålsenliga underlag finns framtagna och tillgängliga för bedömning och prioritering av investeringar ur ett regionövergripande perspektiv
- säkerställa att organisation, roller och mandat är tydliga i investeringsprocessen.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- Bokslutsprocessen
- Inköpsprocessen
- Intäktsprocessen
- Löneprocessen
- Anläggnings- och projektprocessen

I slutet av 2023 skickade revisionen (PwC) en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

I några fall har styrelsens processer bedömts med gult trafikljus. Ett gult ljus indikerar observationer som, även om de inte möter kriterierna för att åsättas ett rött ljus, har eller kan ha en sådan påverkan på den finansiella rapporteringen att de bör komma till styrelsens kännedom.

I lägesrapporten framgår att byrån har noterat väsentliga avvikelser i granskningen av löneprocessen och anläggnings- och projektprocessen vilka är:

- Granskning av löneprocessen - hänförda nyckelroller
- Granskning av löneprocessen - hänförda nyckelkontroller
- Granskning av löneprocessen – behörigheter
- Granskning av anläggnings- och projektprocessen – rutiner, arbetssätt och ansvarsfördelning

Vid granskningen av löneprocessen har noterats att anställda med chefsansvar och Heromarapportörer har en likartad behörighet i lönesystemet (Heroma) och att delegering från chef till Heromarapportör avseende attesträtt för utanordning av reseräkningar kan genomföras. I praktiken innebär det att chefer inte behöver godkänna alla lönehändelser, utan det kan till viss del hanteras av utsedd Heromarapportör. För att stärka intern kontroll i löneprocessen bör Fastighet, stöd och service, med stöd av systemansvarig i Västra Götalandsregionens lönesystem, överväga att se över åtkomsträttigheter i lönesystemet och anpassa begränsningar och befogenheter så att de går i linje med respektive behörighets kontrollfunktion i löneprocessen. Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att se över rollen för Heromarapportörer. Chef har i nuläget möjlighet att delegera hantering av reseräkningar till Heromarapportör.

Avseende bokslutsprocessen har granskningen omfattat rutiner, arbetssätt och ansvarsfördelning. Utifrån förståelse för processen och erhållen dokumentation bedöms bokslutsprocessen fungera tillfredsställande. Upplysning lämnas om att det finns systemmässig möjlighet att ensamt genomföra en manuell bokning. Däremot gör redovisningsansvarig stickprov löpande. Det finns en dokumenterad rutin där det framgår att två personer alltid ska hantera transaktioner som leder till utbetalning.

Avseende inköpsprocessen har granskningen bland annat omfattat rutiner, arbetssätt och ansvarsfördelning. Vid tidigare års granskning av inköpsprocessen noterades att det har förekommit mindre avvikelser vid

direktupphandlingar i olika delar av organisationen samt att dokumentationskraven för direktupphandlingar inte följs, bland annat så diarieförs inte upphandlingarna. Vi har rekommenderat den tidigare fastighetsnämnden att se över rutinerna avseende dokumentationen av direktupphandlingar. Styrelsen har under 2023 gjort internkontroll avseende efterlevnad av rutin för direktupphandlingar. Resultatet visar att brister och fel från 2022 kvarstår.

Granskningen av inköpsprocessen har också omfattat hänfödda nyckelkontroller. Enligt riktlinje för attest och utanordning ska varje förvaltning ha en aktuell attestförteckning över attestanter med angivande av beloppsgränser. Utifrån granskningen kan vi inte se att det finns beloppsgränser för respektive attestant. Enligt uppgift från förvaltningen pågår ett arbete med beloppsgränser men omorganisationen har medfört att arbetet med attestbelopp försenats. Inga nya attestanter läggs upp utan beloppsgränser. Periodisk granskning av behörigheterna i Visma Proceedo och Raindance ses som en väsentlig kontroll. Dokumentation av detta görs inte systematiskt.

Sedan införandet av Marknadsplatsen 2.0 saknas it-stöd för att kunna göra kontroller av avtalstrohet. Under 2020 - 2022 pågick ett utvecklingsprojekt inom Inköp, vars syfte var att ta fram it-stöd för att kunna mäta "Avtals- och Processtrohet". Projektet visade att det inte fanns tekniska förutsättningar för att kunna utföra sådan mätning då regionen utför inköp i flera olika system. För närvarande görs kontroller främst via stickprov av fakturerade leveranser.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen i redovisningsrutinerna inte är tillräcklig och vi lämnar därför dessa rekommendationer till styrelsen.

Revisionen rekommenderar styrelsen att

- komplettera nuvarande rutiner med rutiner för manuella bokningar och se över möjligheten att införa dualitetsprinciper. Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.
- komplettera nuvarande rutiner med rutiner för hantering av externa tvister utifrån ett redovisningsperspektiv.
- se över rutinerna avseende dokumentationen av direktupphandlingar samt att göra uppföljning av åtgärder framåt och att säkerställa att gällande beslut efterföljs (avser beslutade åtgärder för att åtgärda brister vid direktupphandling)
- tydliggöra den beloppsmässiga gränsdragning som sätts enligt delegationsordning för avrop/beställning och beslutsattest och att

kompensterande kontroller genomförs (detta för att skapa en tydlighet kring vilka funktioner i förvaltningen som har behörighet att ta respektive beslut).

- den interna kontrollen avseende behörigheterna i Visma Proceedo och Raindance säkerställs.
- att arbetet prioriteras avseende uppföljning avseende avtalstrohet.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

I PwC:s granskningsrapport för granskning av delårsbokslutet omnämns en tvist med en entreprenör som beskrivs i avsnittet granskning av årsbokslutet nedan.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

Vi har sedan tidigare noterat att den tidigare fastighetsnämnden och förvaltningen Västfastigheter har en tvist med en entreprenör. Tvisten avser att Västfastigheter anser sig överdebiterade för kostnader kopplade till byggnationen av Drottning Silvias barnsjukhus. Förhandlingarna har gått vidare till tingsrätten men är inte avslutade. Västfastigheter har sedan tidigare bokat den tvistade fakturan på tillgångssidan som ankomstregistrerad pågående investering motsvarande 34,8 miljoner kronor men håller inne denna för betalning till entreprenören. Under 2023 har förvaltningen bokat kostnader såsom dröjsmålsränta, juridiska kostnader och kostnader motsvarande avskrivningarna på totalt 19 miljoner

kronor. Uppbokade kostnader (19 miljoner kronor) ligger som avsättningar. Styrelsen bedöms ha vidtagit åtgärder.

## **Uppföljning av rekommendationer**

Ibland resulterar våra granskningar i rekommendationer och kritik. När detta händer följer vi i regel upp det nästa år. Då styrelsen är ny för 2023 har inga tidigare rekommendationer riktats till styrelsen men det finns rekommendationer för den tidigare fastighetsnämnden som avsåg Västra Götalandsregionens arbete med informations- och cybersäkerhet som kan beröra styrelsens fortsatta arbete. Då bildandet av styrelsen pågått under året kommer uppföljning av detta göras under 2024.

\*

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträddas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023–00062

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för folkhögskolorna**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar den rekommendation som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för folkhögskolorna**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Styrelsen för folkhögskolorna – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00062

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av följsamhet till inköspolicyn.....	9
Granskning av samverkan mellan folkhögskolorna och naturbruk.....	12
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	14
Granskning av delårsbokslutet.....	15
Granskning av årsbokslutet.....	16
Det kommunala ansvarssystemet.....	17
Om revisionen .....	18
Regionen i korthet .....	19

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar som vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner	Revisionen rekommenderar styrelsen att införa dualitetskontroll vid upprättande av manuella bokningar. Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet. (2023)

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## **Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin**

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

### **Resultat**

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

## **Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll**

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

### **Resultat**

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

# Granskning av följsamhet till inköspolicyn

Under 2023 granskade revisionen följsamhet till inköspolicyn. Syftet med granskningen var att bedöma hur väl den interna kontrollen avseende inköpsprocessen fungerar för styrelsen för folkhögskolorna.

## Bakgrund

Inköspolicyn riktar sig till Västra Götalandsregionens samtliga nämnder, styrelser och majoritetsägda bolag och gäller för alla förtroendevalda och anställda medarbetare. Den gäller även för konsulter och bemanningsresurser på tillfälliga uppdrag.

Målet är att regionens inköp ska vara totalkostnadseffektiva, rättssäkra och ta tillvara konkurrensen på marknaden. Inköpen ska främja innovativa lösningar och säkerställa ekologiska och sociala hänsyn.

Inköpsfunktionerna ska användas för att säkerställa den juridiska kompetensen och affärsmässigheten vid inköp. Inköpsfunktionerna ansvarar för att genomföra upphandling och att ge support till beställare.

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten initierar upphandling som genomförs och handläggs av inköpsfunktionerna. De ansvarar också för att verksamheten definierar krav och inriktning i upphandlingar och att verksamheten deltar vid uppföljning av kvalitet och leveranser.

Det är av vikt att styrelsen för folkhögskolorna definierar krav och inriktningar på upphandlingar på ett ändamålsenligt sätt. Detta för att säkerställa att de inköp verksamheterna behöver genomföra för att bedriva sin verksamhet garanteras, och för att säkerställa att styrelsen följer lagar och regionala riktlinjer och rutiner gällande inköp.

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen för folkhögskolorna har en fungerande intern kontroll avseende inköpsprocessen. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

Förvaltningen följer de regionala rutinerna för inköpsarbetet och har inte etablerat egna interna rutiner som stöd vid inköp. Vid behov av förklaring eller förtydligande i samband med inköpsprocessen vänder sig den ansvarige för inköp till koncerninköp för stöd. För närvarande saknar

förvaltningen en angiven kontaktperson på inköpsenheten för att hantera olika frågor som kan uppstå i samband med inköpsarbetet. Beroende på inköpens art finns det olika kontaktpersoner för olika områden, till exempel en person ansvarig för IT och en annan för andra typer av inköp.

Förvaltningschef informerar regelbundet chefer om inköpsarbetet vid olika tillfällen under året. Inom folkhögskolekansliet diskuteras frågor relaterade till inköpstrohet och de riktlinjer som måste följas flera gånger per år.

Skolorna ansvarar själva för en betydande del av inköpen, både för skolmiljön och för kansliet. Enheter genomför operativa inköp via marknadsplatsen. Strategiska inköp sker i dialog mellan rektorn på skolan och förvaltningschefen. Det finns för närvarande ingen tydligt definierad långsiktig plan för strategiska inköp. Anledningarna till detta kan delvis hänföras till ekonomiska överväganden där man försöker undvika onödiga inköp. I stället köps strategiska varor in i enlighet med de aktuella behoven, vilket uppges skapa en mer flexibel och behovsanpassad strategi för inköp.

I intervju har klargjorts att det inte är acceptabelt, särskilt för skolorna, att genomföra direktupphandlingar utan föregående samråd. Den etablerade processen innebär att skolan först diskuterar den planerade direktupphandlingen med förvaltningschefen och därefter med koncerninköp, som utgör en del av Koncernkontoret.

Granskningen har inte visat på att folkhögskolorna överstiger direktupphandlingsgränsen vid inköp. Folkhögskolorna genomför dock inköp utanför ramavtal, bland annat för föreläsartjänster.

För skolorna är föreläsare ofta unika och svåra att direktupphandla på grund av deras specifika karaktär. Detta innebär att det kan vara utmanande att tillämpa den vanliga upphandlingsprocessen för sådana tjänster. Av samtliga inköp som gjordes år 2022 var 2,72 procent inköp av föreläsare och år 2023 utgjorde inköpen av föreläsare 1,26 procent vid tidpunkten för granskningen.

Förvaltningschefen genomför regelbundna sammanställningar av skolornas inköpsbehov flera gånger per år. Trots den planmässiga hanteringen av inköp kan det uppstå oplanerade inköp av större omfattning.

Skolorna befinner sig ofta i situationer med relativt korta ledtider, vilket är likt många andra verksamheter. Det kan exempelvis inträffa när en ny typ av kurs planeras och inköp blir nödvändiga först när man har säkrat deltagare och kursens genomförande. I sådana fall kan det uppstå en utmaning då den normala ledtiden hos inköp är lång, ungefär ett år.

När skolorna står inför denna typ av tidspress och inte anser sig ha möjlighet att invänta den vanliga inköpsprocessen, hanterar de ibland inköpet på egen hand. Det kan innebära att de själva tar ansvar för att genomföra nödvändiga inköp för att möjliggöra den snabba uppstarten av den nya kursen. Enligt förvaltningschefen kan långa ledtider i upphandling försvåra möjligheten att delta i EU-projekt.

Enligt intervjuade verkar det inte finnas några områden där det saknas ramavtal. Däremot framkommer att det finns ett behov inom livsmedelssektorn, specifikt när det gäller lokala råvaror, där ramavtalen inte helt täcker behoven. Det framgår att det finns en önskan att öka användningen av lokala råvaror i enlighet med riktlinjer som främjar cirkulär ekonomi. Genom att utveckla och inkludera ramavtal för livsmedel som särskilt fokuserar på lokala leverantörer kan organisationen bidra till att stödja och främja en mer hållbar och lokal inköpsstrategi.

Den övervägande delen av inköpen genomförs via marknadsplatsen, och detta inkluderar olika kategorier som kontorsmaterial, visst undervisningsmaterial, möbler, läromedel, och livsmedel från avtalade leverantörer för folkhögskolorna.

Uppföljning av avtalstrohet utförs årligen av controller, och diskuteras internt på inköpsorganisationens möten. Av intervju framgår att större inköp inte genomförs utan att detta först diskuterats antingen med ekonomifunktion eller förvaltningschef.

Vi bedömer att styrelsen för folkhögskolorna har en väl fungerande inköpsprocess. En stor del av inköpsprocessen hanteras centralt via inköpsfunktionen och tillhörande inköpsråd. Det finns en risk för att den centrala inköpsfunktionen saknar tillräckliga personalresurser för att stötta styrelsen för folkhögskolorna vid mer omfattande inköp. Det är därför viktigt att styrelsen för folkhögskolorna fortsätter att tillse att ansvariga för inköp i organisationen har tillräckliga förutsättningar för att genomföra inköp i enlighet med befintligt regelverk.

## **Rekommendationer**

Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

# Granskning av samverkan mellan folkhögskolorna och naturbruk

Under 2023 granskade revisionen samverkan mellan styrelsen för folkhögskolorna och styrelsen för naturbruk inom Västra Götalandsregionen.

Syftet med granskningen var att bedöma om ansvariga styrelser säkerställt en ändamålsenlig samverkan samt om det sker en tillfredställande styrning av samverkan. Granskningen omfattade styrelsen för folkhögskolorna och styrelsen för naturbruk.

## Bakgrund

Av reglemente för styrelsen för naturbruk och styrelsen för folkhögskolorna framgår att styrelserna ska samverka i syfte att nyttja Västra Götalandsregionens resurser effektivt. Genom en god samverkan kan styrelserna uppnå ökad effektivitet och bedriva verksamheterna med en god ekonomisk hushållning.

Arbetet för en ökad samverkan leds gemensamt av förvaltningscheferna utan riktlinjer eller stöd från Koncernkontoret. Det tidigare arbetet kring gemensam HR- och ekonomifunktion gav inte önskad effekt och avslutades under 2021. Av styrelsen för folkhögskolornas årsredovisning 2022 framgår att samarbetet med naturbruksförvaltningen har utvecklats under året. Arbete pågår mellan förvaltningarna för att fördjupa samarbetet under 2023.

Med hänsyn till att tidigare samverkansinsatser inte har bedömts som effektiva finns risk för att förnyade samverkansinsatser inte är tillräckligt ändamålsenliga. För att uppnå en samverkan kring gemensamma resurser i enlighet med bestämmelser i reglementen krävs ett strategiskt arbete. Med hänsyn till ovanstående har revisorskollegiet beslutat att granska samverkan mellan styrelsen för naturbruk och styrelsen för folkhögskolorna.

## Resultat

Vi bedömer att ansvariga styrelser delvis har en ändamålsenlig samverkan. Revisionen bedömer att det sker en styrning för att öka samverkan med en rad aktiviteter mellan förvaltningarna.

Under 2022–2023 har en serie workshops genomförts under ledning av extern konsult. Syftet har varit att ta fram förslag på områden där samverkan kan ske, med en nära koppling till verksamheten. Ett antal områden togs fram och samverkansgrupper startades upp med representanter från båda förvaltningarna. Det rörde sig bland annat om olika typer av erfarenhetsutbyten samt en ambition att ta fram gemensamt material inom elevhälsan i syfte att nå ett ökat psykiskt välmående hos elever och deltagare. Förutom de områden som identifierades i samband med de workshops som genomförts pågår även en rad spontana kontakter mellan de båda förvaltningarna inom områden där erfarenhetsutbyten kan gynna elever/deltagare. Bland annat inom internationalisering, miljö och hållbarhet samt arbetsmarknad och integration.

Då arbetet med fördjupad samverkan fortsätter och enligt intervjuer kommer konkretiseras under 2024 kommer revisionen fortsatt att följa frågan.

## **Rekommendationer**

Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- intäktsprocessen
- investeringsprocessen
- löneprocessen

Revisionen bedömer att den interna kontrollen i bokslutsprocessen inte är tillräcklig och vi lämnar därför en rekommendation till styrelsen:

Revisionen rekommenderar styrelsen att

- införa dualitetskontroll vid upprättande av manuella bokningar.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

Revisionen har noterat att i samband med periodiseringskontroll av leverantörsfakturer noterades att åtta fakturer avsåg år 2023 men där kostnaden tagits i resultaträkningen 2024. Dock avser fakturorna kostnader inom projektet "Helhetslyftet" där finansiering (förutbetalad intäkt) erhållits från bland annat EU. Det innebär att kostnaderna matchas mot intäkt i resultaträkningen. Således är det resultatneutralt, men får konsekvensen att både intäkter och kostnader är för lågt redovisade 2023-12-31. Av rapportering framgår att frågan bedöms ej vara materiellt för rättelse.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanrevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanrevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00052

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för folktandvården**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänerns borg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

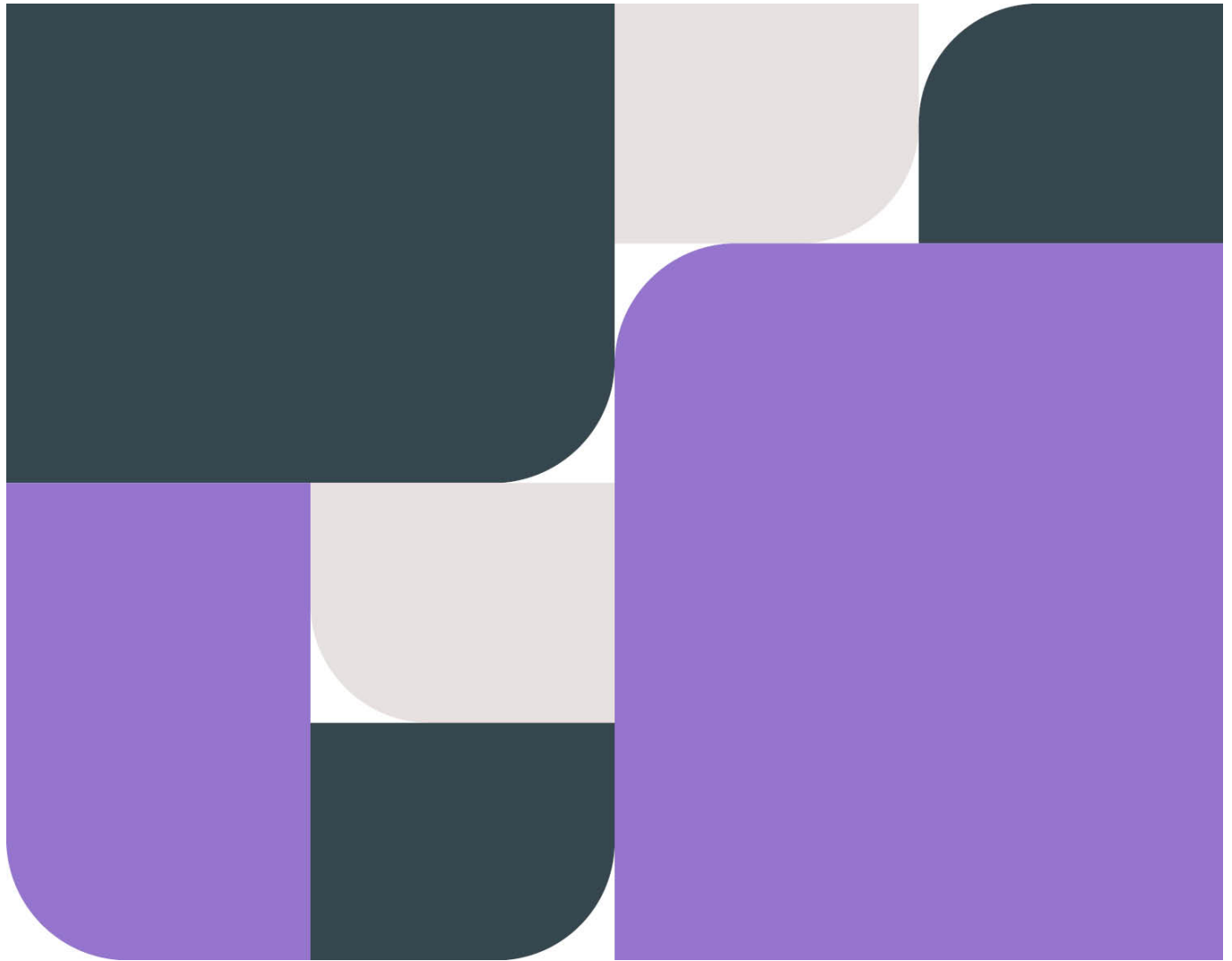
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för Folktandvården**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Styrelsen för Folk tandvården – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00052

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån Deloitte.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

## Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Granskning av styrelsens uppdrag .....	5
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	5
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	6
Granskning av personsäkerhet.....	6
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	8
Granskning av delårsbokslutet.....	9
Granskning av årsbokslutet.....	9
Det kommunala ansvarssystemet.....	10
Om revisionen .....	11
Regionen i korthet .....	12

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

### Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

### Resultat

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

### Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

## Granskning av personsäkerhet

Under 2023 granskade revisionen personsäkerhet inom Folktandvården, Västra Götalandsregionen. Syftet med granskningen var att bedöma om styrelsen för Folktandvården bedriver ett personsäkerhetsarbete i enlighet med gällande regelverk.

### Bakgrund

Personsäkerhet för anställda är en arbetsmiljöfråga, vilket styrelsen för Folktandvården har ansvar för. Personsäkerhet är även en viktig fråga för de besökare och patienter som kommer i kontakt med Folktandvården. Alla arbetsgivare är enligt lag skyldiga att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete och arbetsplatser ska utformas och utrustas för att förebygga risken för hot och våld så långt det är möjligt. Genom att förbättra säkerheten i lokalerna på arbetsplatsen, införa genomtänkta rutiner och genom utbildnings- och informationsinsatser kan många hot- och våldssituationer undvikas.

### Resultat

Revisionen bedömer att styrelsen för Folktandvården bedriver ett ändamålsenligt personsäkerhetsarbete i enlighet med gällande regelverk.

Vi bedömer att det finns en systematik och ett arbetssätt som svarar mot regelverket och revisionskriterierna. Det finns en ändamålsenlig organisation för arbetet med tydligt ansvar och tydliga roller för personsäkerhet. Det finns även en systematik i arbetet med personsäkerhet från förvaltningsledning till kliniknivå vilket också inkluderar områdeschefer. Detta gäller både utbildning, stöd och uppföljning vilket är i linje med regional riktlinje verksamhetsskydd. I enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrift bedömer vi att verksamheterna har analyserat och delvis åtgärdat sina bedömda risker.

Revisionen noterar dock att en verksamhet uppger att de inte gör regelrätta årliga riskanalyser vilket förvaltningen behöver omhänderta eller utveckla.

Vidare gör vi bedömningen att medarbetarnas kunskap, rutiner och den fysiska utformning av klinikernas lokaler möjliggör ett riskreducerande arbetssätt. Tillbud rapporteras och följs upp på ett ändamålsenligt sätt.

## **Rekommendationer**

Revisionen lämnar inga rekommendationer i denna granskning.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig inom de granskade områdena.

Deloitte har dock noterat att det finns systemmässig möjlighet att ensamt genomföra en manuell bokföringsorder i ekonomisystemet Raindance.

Från och med 2024 kommer enligt uppgift dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet. Raindance har uppgraderats med denna funktion.

Deloitte har även gjort en generell notering i samband med sin granskning av förvaltningarna inom Västra Götalandsregionen att det saknas en framtagna riktlinje för vad en manuell bokföringsorder skall bestå av i form av bokföringsunderlag.

Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanrevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanrevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträddas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023–00054

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för Göteborgs botaniska trädgård**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för Göteborgs botaniska trädgård**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Rapport: Styrelsen för Göteborgs botaniska trädgård – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00054

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	8
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	11
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	13
Granskning av delårsbokslutet.....	14
Granskning av årsbokslutet.....	15
Det kommunala ansvarssystemet.....	16
Om revisionen .....	17
Regionen i korthet .....	18

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar som vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi granskat. Vi bedömer att styrelsen har en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering.

I övrigt bedömer vi att styrelsen inte fullt ut skött verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Resultatet för verksamhetsåret 2023 är minus 2 miljoner kronor efter nyttjande av eget kapital.

På nästa sida hittar du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen med anledning av granskningen.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin	Revisionen rekommenderar styrelsen att aktivt verka för en långsiktig ekonomi i balans och att återställa eget kapital enligt regionens riktlinjer (2023).
Granskning av bokslutsprocessen	Revisionen rekommenderar styrelsen att se över möjligheten att införa dualitetsprincipen i systemet (2021).  Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna.

Styrelsens uppdrag grundas på inriktning och uppdrag från miljö- och regionutvecklingsnämnden. Inom trädgården ska det bedrivas forskning och vetenskaplig verksamhet i övrigt som behövs för att bibehålla och utveckla institutionen som botanisk trädgård. Flera dokument har antagits under året för att konkretisera hur verksamheten arbetar utifrån uppdrag. Bland annat har skötsel- och gestaltungsplan samt policy för levande växtsamlingar antagits under året.

En professur i botanik har tillsatts för att uppfylla åtaganden och forskningsuppdrag som regleras genom avtal med Göteborgs universitet.

I Koncernkontorets anvisning ”Rutin för nämnder och styrelsers rapportering till koncernen i månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023” framgår hur bedömning av måluppfyllelse för regionfullmäktiges mål ska genomföras. Prioriterade mål ska rapporteras per augusti med en prognos för helåret. Om uppföljningen visar på avvikelse mot mål ska åtgärder för ökad måluppfyllelse redovisas. För fokusområden rapporteras per april status för perioden samt prognos för helåret. Vid bedömning av måluppfyllelse ska följande punkter kommenteras:

- kommentar av utfall
- analys, vid avvikelse förklara orsak till och konsekvenser av att mål inte uppnås
- slutsatser.

Vidare framgår av anvisningen att status på aktiviteter ska anges som pågående, planerad, pausad eller avslutad. En kortfattad redovisning ska lämnas om aktiviteterna genomförs eller har genomförts enligt plan och om önskad effekt uppnås.

Under året har styrelsen följt upp målen i delårsrapport april och augusti men inte lämnat någon prognos för måluppfyllelsen helåret för samtliga mål.

I årsredovisningen redovisas prioriterade mål med tillhörande aktiviteter och indikatorer. Utifrån redovisning bedöms fyra mål som uppfyllda och ett mål som delvis uppfyllt.

Vidare ser vi positivt på att det långsiktiga uppdraget från miljö- och regionutvecklingsnämnden har anpassats så det bidrar till måluppfyllelsen för antagna mål från regionfullmäktiges budget.

# Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen har en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. I övrigt bedömer vi att styrelsen inte fullt ut skött verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.

Granskningen av styrelsens måluppfyllelse kopplat till ekonomin utgår från regionfullmäktiges mål om ett ekonomiskt resultat som är positivt eller åtminstone i balans.

Resultatet för verksamhetsåret är minus 2,6 miljoner kronor. Efter nyttjande av eget kapital kvarstår en negativ avvikelse på 2 miljoner kronor att återställa inom tre år. Vi bedömer att styrelsen inte har en ekonomi i balans. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna.

Av vår granskning framgår att styrelsen upprättat detaljbudget och övrig ekonomisk rapportering enligt regionens tidplan. Av detaljbudget framgår ett ekonomiskt nollresultat med förutsättningen att Botaniska trädgården får nyttja eget kapital om 495 tusen kronor. Eget kapital skulle täcka kostnader för att anpassa det befintliga växthuset under tiden byggnation pågår av nytt växthus.

I februari tillskrev styrelsen för Botaniska trädgården regionstyrelsen om att få utnyttja eget kapital under 2023 vilket senare godkändes av regionfullmäktige. Därtill har Botaniska fått ökade utvecklingsmedel från miljö- och regionutvecklingsnämnden under året för att täcka ökade kostnader för växthusprojektet. Ökade kostnader bestod bland annat av

ökade kostnader för material och varor samt konsultkostnader för växthusprojektet. Medel har även använts för att genomföra en förstudie gällande sanering av förorenad mark.

I delårsrapport per april framgår att ett stall flyttats i trädgården vilket krävde stora grävarbeten. I samband med bortforsling av jordmassor gjordes provtagning i enlighet med lagkrav. Vid provtagningen identifierades miljögifter som krävde sanering. Därtill framgår att förvaltningen hade en dialog med regionens försäkringsbolag om att få täckt kostnader om drygt en miljon kronor för avhjälpande åtgärder och att detta bokats in som en framtida intäkt i delårsbokslutet per april. Prognosen för helåret bedöms till ett underskott på 495 tusen kronor före nyttjande av eget kapital.

Av delårsrapport per augusti framgår att bokföringen av försäkringsintäkten för saneringskostnader på 1,7 miljoner medfört en felaktigt positiv bild av ekonomin då intäkten inte var säkerställd. Det framgår också att om kostnaderna inte ersätts via försäkringen så behöver en ny plan tas fram, då detta inte täcks inom förvaltningens budget.

Av årsredovisningen framgår att den huvudsakliga avvikelsen av Botaniska trädgårdens underskott på 2,6 miljoner kronor består av den oförutsedda kostnaden för miljösanering om 1,7 miljoner kronor.

Enligt protokoll i samband med årsbokslutet fattade styrelsen beslut om att tillskriva regionstyrelsen att styrelsen inte haft rådighet över merpatern av det underskott som förvaltningen visar i resultatet. Styrelsen förutsätter därför att underskottet hanteras i koncernen, liksom att försäkringsärendet övertas av koncernen.

Styrelsen har antagit en budget i balans och inriktningen är ett nollresultat för 2024. Detta förutsätter att saneringskostnaden övertas av koncernen i enlighet med hemställan.

Vår granskning har visat att om inte ytterligare medel tillförs framöver är risken att Botaniskas negativa utveckling fortsätter. Om Botaniska inte får täckning för de kostnader som uppstått i samband med saneringen behövs större strukturella åtgärder genomföras för att återställa negativt eget kapital.

## Rekommendationer

Revisionen rekommenderar styrelsen att

- aktivt verka för en långsiktig ekonomi i balans och att återställa eget kapital enligt regionens riktlinjer (2023).

# Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

## Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Enligt Policy Styrning i Västra Götalandsregionen<sup>1</sup> ska alla nämnder och styrelser årligen

- beskriva sin kontrollmiljö
- identifiera och värdera risker som underlag för kontroller
- besluta om en plan för intern kontroll
- följa upp genomförda kontroller och vid behov besluta om åtgärder.

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget. Styrelsen fattade beslut om detaljbudget i oktober och beslut om intern kontrollplan på efterföljande sammanträde i december. Vi har noterat att hela styrelsen varit delaktig i arbetet med att identifiera och värdera risker.

Botaniska har i enlighet med plan följt upp genomförda kontroller i maj, september och januari 2024. Vid flera tillfällen under året har löpande åtgärder vidtagits av förvaltningen vilket rapporterats vid uppföljningstillfällen. Styrelsen har inte fattat några beslut med anledning av avvikelser vid kontroller.

---

<sup>1</sup> Policy Styrning i Västra Götalandsregionen (RS 2019-02491)

Inför antagande av intern kontrollplan 2024 har en revidering av kontrollmiljön genomförts. Därtill har hela styrelsen varit delaktiga i att ta fram och värdera risker för 2024 års internkontrollplan. Styrelsen fattade beslut om detaljbudget 2024 i oktober och beslut om intern kontrollplan på efterföljande sammanträde.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- investeringsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen i bokslutsprocessen och inköpsprocessen inte är tillräcklig och vi lämnar därför en rekommendation till styrelsen:

Revisionen rekommenderar styrelsen att för bokslutsprocessen

- se över möjligheten att införa dualitetsprinciper i systemet.

Vidare lämnar revisionen en iakttagelse för inköpsprocessen där det framgår att beslutanderätten för avrop i enlighet med inköspolicyn behöver förtydligas. Vid faktaavstämning lämnar förvaltningen kommentaren att frågan är överlämnad till koncernen för vidare hantering.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet inte är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Granskningen visar på följande brister:

Förvaltningen har gjort en uppbokning avseende en förväntad försäkringsersättning gällande miljöåtgärder. Dock finns inget externt underlag eller försäkran som påvisar att uppbokad ersättning kommer tillfalla förvaltningen. Avvikelsens belopp uppgår till 1,7 miljoner kronor i delårsbokslutet men är justerad i årsbokslutet.

Vid faktaavstämning framförs att förvaltningen vid tidpunkten, agerat i tron att ersättningen skulle utbetalas inom en snar framtid. Detta baserat på dialog med ansvariga för försäkringsärendet.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023- -00050

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för Habilitering & Hälsa**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

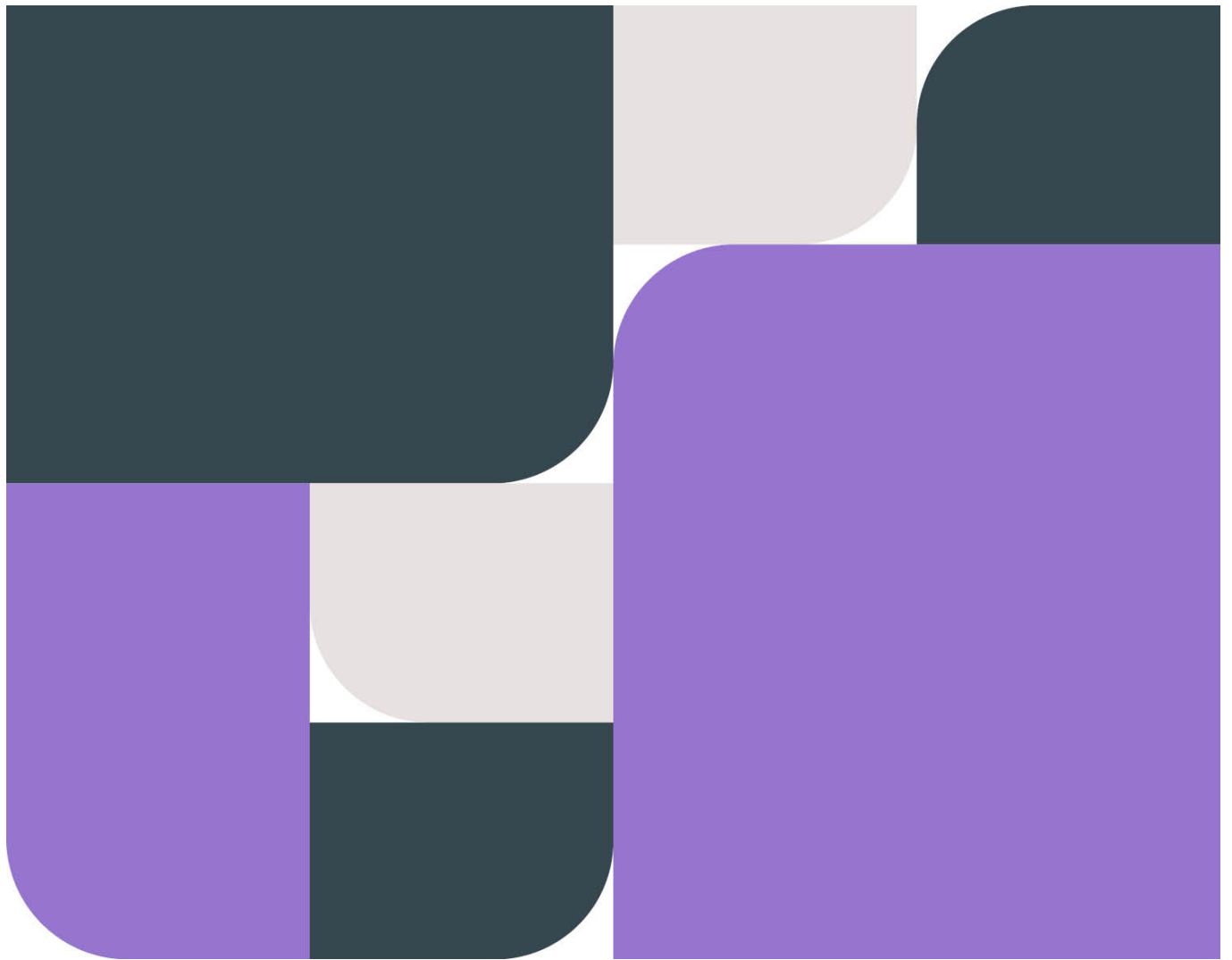
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för Habilitering & Hälsa**

**– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Styrelsen för Habilitering & Hälsa – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00050

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen, Stadsrevisionen i Göteborgs Stad och revisionsbyrån Deloitte.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	6
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	7
Granskning av samordnade insatser för barn och unga .....	7
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	10
Granskning av delårsbokslutet.....	11
Granskning av årsbokslutet.....	11
Uppföljning av rekommendationer .....	11
Det kommunala ansvarssystemet.....	12
Om revisionen .....	13
Regionen i korthet .....	14

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar som vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

### Sammanställning av rekommendationer

Område	Rekommendation
Granskning av samordnade insatser för barn och unga	<ul style="list-style-type: none"><li>Revisionen rekommenderar styrelsen att stärka sin styrning av arbetet med samverkan kring samordnade insatser för barn och unga i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk (2023-12-13)</li></ul>
Granskning av samordnade insatser för barn och unga	<ul style="list-style-type: none"><li>Revisionen rekommenderar styrelsen att stärka sin uppföljning av SIP-arbetet i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk gällande samordnade insatser för barn och unga (2023-12-13)</li></ul>
Granskning av samordnade insatser för barn och unga	<ul style="list-style-type: none"><li>Revisionen rekommenderar styrelsen att arbeta för förverkligandet av en gemensam digital samverkansyta för att underlätta dokumentation och kommunikation samt säkra informationsöverföringen i arbetet med SIP barn och unga (2023-12-13)</li></ul>

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

### Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

### Resultat

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Styrelsen redovisar ett resultat på minus 7,5 miljoner kronor. Styrelsen har under året beslutat om åtgärdsplan och avvikelsen är mindre än förväntat.

## **Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll**

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

### **Resultat**

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

## **Granskning av samordnade insatser för barn och unga**

Under 2023 granskade revisionen samordnade insatser för barn inom Göteborgs Stad i Västra Götalandsregionen. Granskningen genomfördes i samarbete med sakkunniga i Stadsrevisionen i Göteborg.

Syftet med granskningen var att bedöma om Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen samverkar på ett ändamålsenligt sätt kring de barn som bedömts ha behov av samordnade insatser.

Granskningen omfattade styrelsen för Habilitering & Hälsa, Närhälsan, Regionhälsan och Sahlgrenska Universitetssjukhuset samt inom Göteborgs Stad nämnderna grundskolenämnden, nämnden för funktionsstöd, socialnämnden Sydväst och utbildningsnämnden.

## Bakgrund

Vissa barn och unga har behov av samordnade vård- och stödinsatser från hälso- och sjukvård, socialtjänst och förskola eller skola. Det kan bero på orsaker som social problematik, psykisk ohälsa, kroniska sjukdomar och funktionsnedsättningar. Alla myndigheter har en allmän lagstadgad skyldighet att samverka. Sedan 2010 finns i såväl socialtjänstlagen som i hälso- och sjukvårdslagen en bestämmelse om att kommun och region ska upp-rätta en samordnad individuell plan (SIP) när ett barn har behov av insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård som måste samordnas. Syftet med planen är att säkerställa att barnets samlade behov av hälso- och sjukvård och socialtjänst ska tillgodoses. Stadsrevisionen i Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionens revisorer granskade 2016 samverkan kring barn med behov av samordnade insatser. Granskningen visade bland annat att samverkansprocessen kring barnet behövde stärkas, att innehållet i de samordnande individuella planerna inte levde upp till lagstiftning och gällande riktlinjer och att det fanns brister i implementeringen av riktlinjerna.

## Resultat

Den samlade bedömningen är att de granskade nämnderna och styrelserna endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig samverkan. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

Det finns en struktur för samverkan och för att implementera överenskommelsen mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen. De granskade nämnderna och styrelserna ingår i denna struktur, men representation och överföring av information tillbaka till respektive linjeorganisation är ett utvecklingsområde. Adekvat representation i samverkansstrukturen är avgörande för att nämnderna och styrelserna ska kunna samverka på ett likvärdigt sätt. Vidare bedömer vi att det finns brister i styrning både på styrelse- respektive nämndnivå och på förvaltningsövergripande nivå. Detta medför risker för att barn och unga inte får de samordnade insatser som lagstiftning och överenskommelsen syftar till att säkerställa. Vi kan även konstatera att nämnderna och styrelserna saknar systematiska arbetssätt för att följa upp hur verksamheterna arbetar med samordnade insatser för barn och unga. Den bristande uppföljningen gör att verksamheternas arbete med samordnade individuella planer (SIP) är svårt att utvärdera, dels inom respektive linjeorganisation dels på en övergripande nivå inom samverkansstrukturen. För att säkerställa att verksamheterna lever upp till de krav som ställs i lagstiftning och regelverk bedömer vi att nämnderna och styrelserna bör stärka sin uppföljning.

Implementeringen av styrdokumenterna pågår. Dock finns det fortfarande en bristande samsyn kring vissa delar, vilket medför en risk för att olika arbetssätt växer fram. Nämnden för funktionsstöd och Socialnämnden Sydväst har skapat en lokal struktur för implementering av regelverket som medför att arbetssätt hos professionerna utgår från de styrande dokumenten. Resterande granskade nämnder och styrelser saknar helt eller delvis en sådan struktur. Vi kan konstatera att de granskade nämnderna och styrelserna följer regelverket i varierande utsträckning men att det förekommer skillnader både inom och mellan nämnderna och styrelserna.

Vi bedömer att SIP:ar delvis upprättas enligt regelverket. Stickprovsgranskningen visar att de mallar som finns framtagna till stor del används. Däremot finns det utvecklingsområden vad gäller enhetlig tillämpning, dokumentation av samtycke samt dokumentation av barnrättsperspektiv. Vidare är det vår bedömning att SIP:ar i allt väsentligt följs upp på individnivå enligt regelverket. Samtliga verksamheter anger att de arbetar med uppföljning på individnivå.

Stickprovsgranskningen visar att dokumentationen av uppföljningen varierar. Trots de utvecklingsområden som granskningen visar kan vi konstatera att det skett en positiv förflyttning vad gäller dokumentation sen revisionens tidigare granskning år 2016.

Vad gäller förvaring och hantering av dokumentation är det vår bedömning att detta delvis sker i enlighet med regelverket. Vi kan konstatera att nuvarande it-tjänst, SAMSA, inte används som tänkt för samordnad individuell plan för barn och unga. Dokumentationen hanteras i stället manuellt vilket medför ett administrativt merjobb som upplevs som betungande av den samordnande parten. Den administrativa belastningen att initiera en SIP-process riskerar att hämma användandet av SIP som verktyg för samverkan. Vår granskning visar både genom stickprov och intervjuer att det finns samordningsvinster med ett gemensamt och överenskommet arbetssätt kring dokumentationen och att nuvarande hantering innebär risker dels för individen dels för samverkan.

## **Rekommendationer**

Nedan hittar du de rekommendationer vi lämnar till styrelsen med anledning av granskningen av samordnade insatser för barn och unga:

Revisionen rekommenderar styrelsen att

- Att stärka sin styrning av arbetet med samverkan kring samordnade insatser för barn och unga i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk.
- Att stärka sin uppföljning av SIP-arbetet i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk gällande samordnade insatser för barn och unga.
- Att arbeta för förverkligandet av en gemensam digital samverkansyta för att underlätta dokumentation och kommunikation samt säkra informationsöverföringen i arbetet med SIP barn och unga.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar Habilitering & Hälsas förvaltning att

- tillse att systemspärr införs för att säkerställa att det inte är möjligt att utförare attesterar sin egen bokföringsorder.

Från och med 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

- ta fram en riktlinje för att säkerställa att till manuell bokföringsorder bifogas erforderliga underlag som kan styrka transaktionen.

I slutet av 2023 skickade revisionen en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Uppföljning av rekommendationer

Ibland resulterar våra granskningar i rekommendationer och kritik. När detta händer följer vi i regel upp det nästa år. I det här avsnittet redogör vi för den uppföljning som vi har genomfört i år.

Revisionen lämnade ingen rekommendation till styrelsen i revisionsrapport 2022.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023–00051

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för Hälsan och Stressmedicin**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar den rekommendation som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för Hälsan och Stressmedicin**

**– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Rapport: Styrelsen för Hälsan och Stressmedicin – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00051

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	10
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	12
Granskning av delårsbokslutet.....	13
Granskning av årsbokslutet.....	14
Uppföljning av rekommendationer .....	15
Det kommunala ansvarssystemet.....	18
Om revisionen .....	19
Regionen i korthet .....	20

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört. Vi redogör även för den uppföljning av rekommendationer som vi har gjort under 2023.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

Nedan hittar du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen med anledning av granskningen.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Uppföljning av offentlighet och sekretess	Revisionen rekommenderar styrelsen att se till att samtliga dokument som krävs för att säkerställa styrelsens arkivansvar upprättas och fastställs snarast. (2022)

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## Styrelsens beslutsfattande

Revisionen granskade nämndbeslut och delegeringsordning 2021. I 2022 års granskning följde vi upp vilka åtgärder som styrelsen hade genomfört med anledning av de rekommendationer som lämnades. Granskningen resulterade i att följande rekommendation kvarstod:

- Revisionen rekommenderar styrelsen att utifrån de iakttagelser som gjorts i granskningen avseende nämndbeslut och delegeringsordning vidta nödvändiga åtgärder.

Revisionen bedömde att förvaltningschefens vidaredelegering behövde revideras då den saknade uppgift om vidaredelegater.

I år har vi följt upp rekommendationen genom dokumentstudier.

Styrelsebeslut som har delegerats till förvaltningschef kan vidaredelegeras. Vilken beslutanderätt som har delegerats ska framgå av ett styrelsebeslut, vanligtvis en delegeringsordning. Även för vidaredelegerade beslut ska det framgå vem beslutanderätten har överlåtits till.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Kommunallag (2017:725), 6 kap. 37–40 §§ samt 7 kap. 5–6 §§.

Granskningen har visat att styrelsens delegeringsordning har kompletterats med uppgifter om delegater för vidaredelegerade beslut.

**Revisionen bedömer** att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

## Styrelsens arbete med regionfullmäktiges prioriterade mål

Revisionen granskade måluppfyllelse för regionfullmäktiges prioriterade mål 2021. I 2022 års granskning följde vi upp vilka åtgärder som styrelsen hade genomfört med anledning av de rekommendationer som lämnades. Granskningen resulterade i att följande rekommendationer kvarstod:

- Revisionen rekommenderar styrelsen att skapa en tydligare koppling mellan fullmäktiges prioriterade mål, aktiviteter och indikatorer samt att återkoppla aktiviteterna som genomförts under året för att på ett tydligt sätt redogöra för verksamhetens arbete mot fullmäktiges prioriterade mål.
- Revisionen rekommenderar styrelsen att utveckla sin bedömning av måluppfyllelsen för regionfullmäktiges prioriterade mål för verksamheten.

Vi har i år följt upp rekommendationerna genom dokumentstudier.

I Koncernkontorets anvisning ”Rutin för nämnders och styrelsers rapportering till koncernen i månadskommentar, delårsrapport och årsredovisning 2023” framgår hur bedömning av måluppfyllelse för regionfullmäktiges mål ska genomföras. För fokusområden rapporteras per april status för perioden samt prognos för helåret. Prioriterade mål ska rapporteras per augusti med en prognos för helåret. I årsredovisningen ska uppföljning av både mål och fokusområden ske. Om uppföljningen visar på avvikelse mot mål ska åtgärder för ökad måluppfyllelse redovisas. Bedömning av måluppfyllelse bör innefatta följande delar:

- kommentar av utfall
- analys, vid avvikelse förklara orsak till och konsekvenser av att mål inte uppnås
- slutsatser.

Vidare framgår av anvisningen att status på aktiviteter ska anges som pågående, planerad, pausad eller avslutad. En kortfattad redovisning ska

lämnas om aktiviteterna genomförs eller har genomförts enligt plan och om önskad effekt uppnås.

I föregående års granskning konstaterade revisionen att förvaltningen hade utvecklat processen inför budget 2023 för att tydliggöra kopplingen mellan mål, aktiviteter och indikatorer vilket vi även kunde utläsa av budget 2023. Vi har noterat att också budget 2024 visar på en tydlig koppling mellan mål, fokusområden och aktiviteter.

I granskningen har framförts att styrelsen har utmaningar när det gäller att anpassa regionfullmäktiges målstyrning till sin verksamhet. Målen är i första hand riktade till verksamheter med ett utföraruppdrag medan styrelsens uppdrag är att stödja andra förvaltningar vid genomförandet av fullmäktiges mål. Detta skapar en otydlighet och sämre förutsättningar för styrelsen inte bara kring målstyrningen utan även i uppföljningen av mål, fokusområden och indikatorer.

Vår granskning av delårsrapporter april och augusti samt årsredovisning 2023 har visat att uppföljningen av aktiviteter redovisas på ett tydligt sätt men att deras status (*pågående, avslutad, planerad eller pausad*) inte alltid framgår. Av delårsrapport för augusti framgår inte tydligt helårsprognos för alla mål och i årsredovisningen görs bedömning av måluppfyllelse men däremot saknas bedömning av fokusområden.

Revisionen bedömer att styrelsen har, beaktat utmaningarna med målstyrningen, utvecklat arbetet med målen i en positiv riktning. Det finns dock några förbättringsområden som behöver omhändertas i det fortsatta arbetet.

**Revisionen bedömer** att styrelsen har tagit hand om rekommendationerna.

## **Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin**

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

### **Resultat**

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

# Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

## Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Revisionen granskade styrning och intern kontroll 2021. I 2022 års granskning följde vi upp vilka åtgärder som styrelsen hade genomfört med anledning av de rekommendationer som lämnades. Granskningen resulterade i att följande rekommendationer kvarstod:

- Revisionen rekommenderar styrelsen att utveckla internkontrollplanen i syfte att omhänderta brister som har konstaterats i granskningen.
- Revisionen rekommenderar styrelsen att utveckla uppföljningen av styrelsens interna kontroll i syfte att omhänderta brister som har konstaterats i granskningen.

Vi har i år följt upp rekommendationerna genom dokumentstudier.

I Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) vägledande skrift om intern kontroll<sup>2</sup> anges att en riskanalys är ett centralt verktyg i den interna kontrollen och att det till stor del handlar om att ringa in och bedöma risker. Inom Västra Götalandsregionen finns det inte någon uttalad definition av vad en risk är. SKR definierar däremot risk som *en möjlig händelse eller omständighet som kan göra det svårare att uppnå verksamhetens mål eller utföra verksamhetens uppdrag och att detta sker på ett avsett och säkert sätt.*

---

<sup>2</sup> Intern kontroll. För förtroende, trygghet och utveckling (SKR, 2018).

I föregående års granskning konstaterade revisionen att riskanalysarbetet hade integrerats mer i organisationen och att ett omtag kring risker och kontroller gjordes tillsammans med styrelsen inför riskanalys och internkontrollplan 2023. Däremot noterade vi att flera av kontrollerna i internkontrollplanen inte var helt enkla att tyda i den mening att förstå kopplingen till risken samt vad som utgör själva kontrollmomentet.

I vår granskning har framkommit att arbetet med intern kontroll och samverkan med styrelsen har utvecklats under 2023. Fokus i riskanalysarbetet har varit styrelsens ansvar för genomförandet av uppdraget med utgångspunkt i SKR:s riskdefinition. Granskning av riskanalys och internkontrollplan för 2024 har visat att det har gjorts ett nytt omtag av risker och kontroller. Däremot har vi konstaterat att det är, likt föregående år, svårt att se kopplingen mellan kontroll och risk och vad som utgör själva kontrollmomentet.

Revisionen ser positivt på det utvecklingsarbete som sker. För att öka möjligheterna att utforma lämpliga kontroller i internkontrollplanen bör styrelsen fortsätta att utveckla och tydliggöra riskbeskrivningarna.

**Revisionen bedömer** att styrelsen har tagit hand om rekommendationerna.

Revisionen kommer fortsatt att följa styrelsens arbete med intern kontroll utifrån de förbättringsområden som finns.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- intäktsprocessen
- löneprocessen
- övriga iakttagelser.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig inom de granskade områdena.

Vi har dock noterat att det finns en systemmässig möjlighet att ensamt genomföra en manuell bokföringsorder i ekonomisystemet Raindance. Däremot finns det som arbetsrutin att en bokföringsorder ska upprättas av två i förening.

Från och med 2024 kommer enligt uppgift dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet då systemet har uppgraderats med denna funktion.

Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

Under rubriken ”Uppföljning av intern kontroll i redovisningsrutiner” redogör vi för ytterligare iakttagelser och bedömningar.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed.

Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Uppföljning av rekommendationer

Ibland resulterar våra granskningar i rekommendationer. När detta händer följer vi i regel upp det nästa år. I det här avsnittet redogör vi för den uppföljning som vi har genomfört i år.

## Uppföljning av offentlighet och sekretess

Revisionen granskade offentlighet och sekretess 2022. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- Revisionen rekommenderar styrelsen att se till att samtliga dokument som krävs för att säkerställa nämndens arkivansvar upprättas och fastställs snarast.
- Revisionen rekommenderar styrelsen att se till att det finns rutiner som säkerställer allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar.

I år har vi följt upp rekommendationerna genom dokumentstudier och i intervju med förvaltningens chefssekreterare.

Granskningen har visat att arkivbeskrivning har upprättats och fastställts och att en arkivförteckning finns i systemet Visual Arkiv samt att en plan för bevarande av elektroniska handlingar är under upprättande. Däremot har granskningen visat att it-förteckning inte har upprättats.

Efter genomförd granskning har framkommit att klassificeringsstrukturen har färdigställts och beslutats på delegation av arkivansvarig.

**Revisionen bedömer** att styrelsen delvis har tagit hand om rekommendationen.

Vid granskningstillfället framkom att förvaltningen inte hade upprättat rutiner för hur handlingar ska hanteras inom förvaltningen och vid förfrågningar om utlämnande av allmänna handlingar.

Efter genomförd granskning har dock framkommit att en rutin har upprättats vilken har presenterats för revisionen.

**Revisionen bedömer** att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

## Uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete

Revisionen granskade systematiskt arbetsmiljöarbete 2021. I 2022 års granskning följde vi upp vilka åtgärder som styrelsen hade genomfört med anledning av de rekommendationer som lämnades. Granskningen resulterade i att följande rekommendation kvarstod:

- Revisionen rekommenderar styrelsen att se till att utveckla styrning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet i syfte att säkerställa en bra arbetsmiljö och skapa följsamhet till gällande regelverk.

I år har vi följt upp rekommendationen genom dokumentstudier och i intervju med förvaltningens HR-chef.

Föregående år visade granskningen att det pågick ett utvecklingsarbete inom Hälsan och Stressmedicin avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Under 2023 har förvaltningen fortsatt utveckla styrning och uppföljning av arbetsmiljöarbetet genom olika åtgärder. Exempelvis finns numer ett årshjul som på ett tydligt sätt visar vilka arbetsmiljöaktiviteter som ska genomföras under året och när de ska genomföras. De olika aktiviteterna kopplas även ihop med relevanta dokument i regionens guide för hälso- och arbetsmiljöarbete. Förvaltningen har även genomfört en årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet som har redovisats för styrelsen.

**Revisionen bedömer** att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

## Uppföljning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Revisionen granskade löneprocessen 2022. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendation till styrelsen:

- Revisionen rekommenderar styrelsen att stärka den interna kontrollen i löneprocessen.

I år har vi följt upp rekommendationen genom dialogmötet mellan revisorskollegiet och styrelsens presidium.

Vid dialogmötet i oktober framkom att förvaltningen har sett till att chefer numer gör en kontroll av att personalkostnaderna är på rätt ansvar och till rimliga belopp.

**Revisionen bedömer** att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträddas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00058

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för kulturutveckling**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

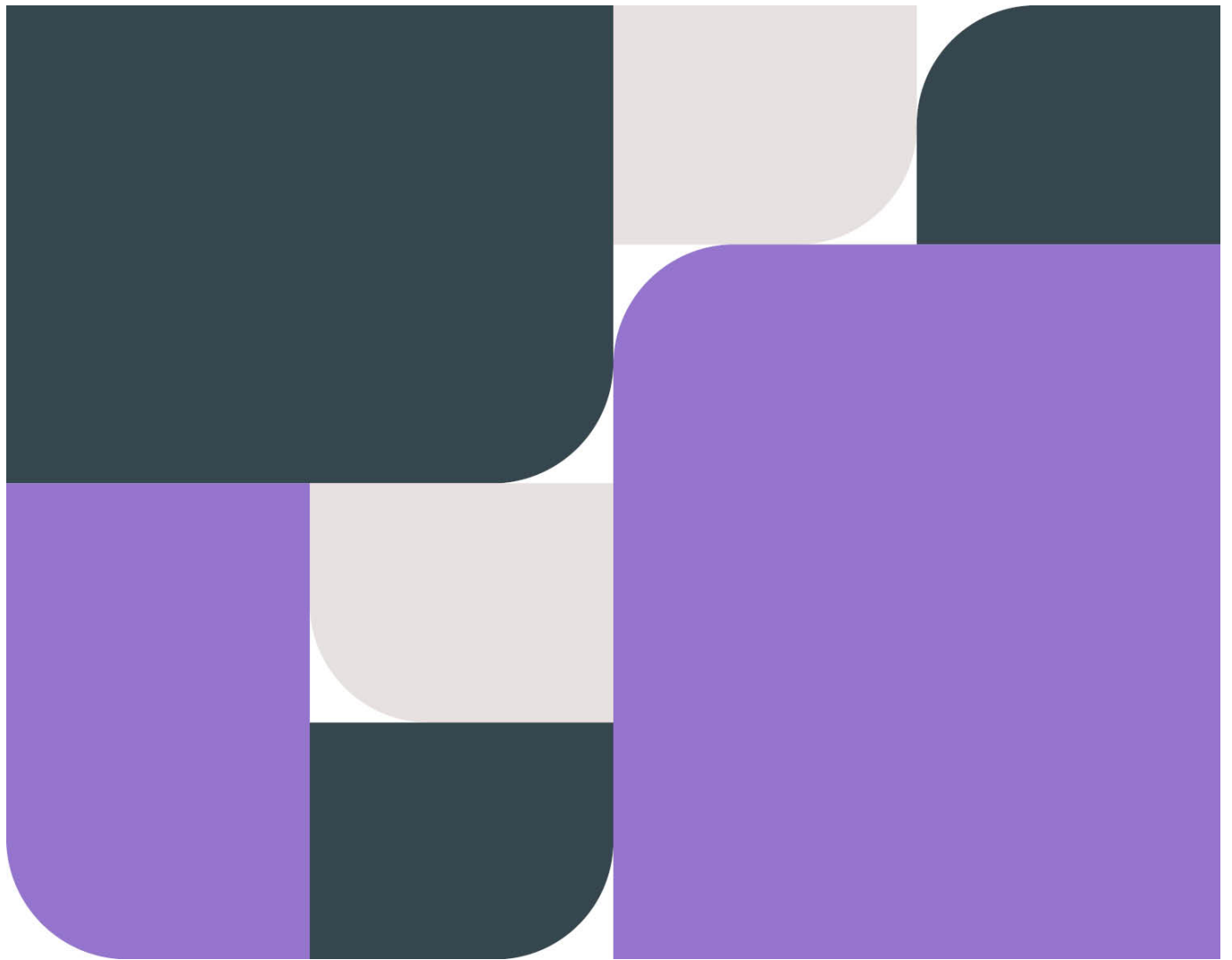
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för kulturutveckling**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Styrelsen för kulturutveckling – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00058

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

## Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	8
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	9
Granskning av systematiskt brandskyddsarbete.....	10
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	12
Granskning av delårsbokslutet.....	13
Granskning av årsbokslutet.....	14
Det kommunala ansvarssystemet.....	15
Om revisionen .....	16
Regionen i korthet .....	17

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Granskning av systematiskt brandskyddsarbete	<p>Revisionen rekommenderar styrelsen att tillse att det finns gränsdragningslistor för brandskyddet mellan fastighetsägare och verksamheten samt att de revideras i enlighet med regional riktlinje brandsäkerhet (2023).</p> <p>Revisionen rekommenderar styrelsen att tillse att brand- och utrymningsövningar genomförs på ett strukturerat och regelbundet sätt (2023).</p>

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen har dock visat att det finns förbättringsområden. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna.

### Arbetet med regionfullmäktiges prioriterade mål

I Koncernkontorets anvisning ”Rutin för nämnders och styrelsers rapportering till koncernen i månadskommentar, delårsrapport, och årsredovisning 2023” framgår hur bedömning av måluppfyllelse för regionfullmäktiges mål ska genomföras. För fokusområden rapporteras per april status för perioden samt prognos för helåret. Prioriterade mål ska rapporteras per augusti med en prognos för helåret. Om uppföljningen visar på avvikelse mot mål ska åtgärder för ökad måluppfyllelse redovisas. Bedömning av måluppfyllelse bör innefatta följande delar:

- kommentar av utfall
- analys, vid avvikelse förklara orsak till och konsekvenser av att mål inte uppnås
- slutsatser, beskriv vidare arbete med målet samt om målet inte uppnås vilka åtgärder som behövs för ökad måluppfyllelse.

Vidare framgår av anvisningen att status på aktiviteter ska anges som pågående, planerad, pausad eller avslutad. En kortfattad redovisning ska lämnas om aktiviteterna genomförs eller har genomförts enligt plan och om önskad effekt uppnås.

Vi har noterat att målstyrningen fortsatt är omfattande med många mål och fokusområden, både från regionfullmäktiges budget liksom riktade mål från kulturnämnden/kulturstrategin. Vi har även noterat att redovisningen av målstyrningen i årsredovisning 2023 har utvecklats i positiv riktning jämfört med 2022 års granskning. Årsredovisningen innehåller fylliga och beskrivande texter avseende genomförda aktiviteter under året för att nå mål och fokusområden.

Vår granskning av delårsrapporter för april och augusti har visat att för några av regionfullmäktiges mål och fokusområden saknas en tydlig prognos för måluppfyllelse.

Vidare har vi noterat att i delårsrapporterna och årsredovisningen för 2023 har styrelsen bedömt att några av målen och fokusområdena delvis kommer att nås eller är delvis uppnådda. Av analyserna framgår inte helt tydligt orsaken till eller konsekvenserna av att mål och fokusområden inte nås, eller vilka åtgärder som behövs för att öka måluppfyllelsen. Granskningen har även visat att för några av målen saknas aktiviteter och att status för beskrivna aktiviteter inte framgår tydligt.

Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin**

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

### **Resultat**

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

## **Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll**

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

### **Resultat**

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

# Granskning av systematiskt brandskyddsarbete

Under 2023 granskade revisionen systematiskt brandskyddsarbete inom styrelsen för kulturutveckling.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelsen säkerställt att verksamheten bedriver ett systematiskt brandskyddsarbete i enlighet med gällande regelverk för att säkra museernas samlingar.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer med företrädare från berörda verksamheter.

## Bakgrund

Styrelsen för kulturutveckling bedriver museal verksamhet på fem verksamheter och platser i Västra Götalandsregionen. Förvaltningen av museernas samlingar är central för att bevara kulturarvet och utgör en kärnverksamhet för museerna. Revisionen har beslutat att genomföra en fördjupad granskning av styrelsens arbete med systematiskt brandskydd inom två utvalda museer.

## Resultat

Revisionen bedömer att styrelsen i huvudsak har säkerställt att verksamheten bedriver ett ändamålsenligt systematiskt brandskyddsarbete i enlighet med regelverket för att säkra museernas samlingar. Revisionen bedömer dock att det finns några förbättringsområden som styrelsen behöver omhänderta i sitt fortsatta arbete.

Enligt regional riktlinje brandsäkerhet ska det finnas en brandskyddsansvarig för brandskyddsarbetet. Om verksamheten hanterar brandfarliga och explosiva varor ska en eller flera föreståndare utses. Vidare anger riktlinjen att ansvaret för systematiskt brandskyddsarbete är delat mellan fastighetsägare och verksamhetsansvarig. Ansvaret ska regleras skriftligt i en gränsdragningslista som avser brandskydd och som ska revideras årligen.

I granskningen har det bland annat framkommit att det inte har utsetts någon föreståndare för hanteringen av brandfarliga och explosiva föremål på ett granskat museum. Revisionen har även iakttagit att gränsdragningslistor för ansvarsfördelningen inom systematiskt brandskydd

mellan fastighetsägare och verksamhet saknas på ett museum och inte uppdateras årligen i enlighet med regional riktlinje brandsäkerhet.

Revisionen har bedömt att dokumentationen av systematiskt brandskyddsarbete i huvudsak är ändamålsenlig, men att brandskyddspärmen kan rekommenderas att förvaras inom museets lokaler, vilket inte är fallet i nuläget för ett granskat museum.

Enligt regional riktlinje brandsäkerhet ska alla anställda i regionen ha kunskap och utbildning för att förebygga brand, begränsa skador samt kunna utrymma vid behov. Det kan enligt Statens räddningsverks allmänna råd vara lämpligt att ha en dokumenterad plan för utbildningar och övningar. Vi har gjort bedömningen att utbildningar sker strukturerat och enligt plan. Revisionen gör dock bedömningen att planeringen för och genomförandet av övningar inom brandsäkerhet kan stärkas och ske mer strukturerat och regelbundet.

## Rekommendationer

Nedan hittar du de rekommendationer vi lämnar till styrelsen med anledning av granskningen av systematiskt brandskyddsarbete.

Revisionen rekommenderar styrelsen för kulturutveckling att

- tillse att det finns gränsdragningslistor för brandskyddet mellan fastighetsägare och verksamheten samt att de revideras i enlighet med regional riktlinje brandsäkerhet
- tillse att brand- och utrymningsövningar genomförs på ett strukturerat och regelbundet sätt.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- intäktsprocessen
- investeringsprocessen
- löneprocessen
- övriga iakttagelser.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig inom de granskade områdena.

Vi har dock noterat att det finns en systemmässig möjlighet att ensamt genomföra en manuell bokföringsorder i ekonomisystemet Raindance. I Kulturförvaltningen med stöd från Fastighet, stöd och service är arbetsrutinen att manuella bokningar alltid ska hanteras två i förening.

Från och med 2024 kommer enligt uppgift dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet då systemet har uppgraderats med denna funktion.

Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed.

Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00060

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för logistik**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för logistik**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Styrelsen för logistik – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00060

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	6
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	7
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	8
Granskning av delårsbokslutet.....	10
Granskning av årsbokslutet.....	10
Det kommunala ansvarssystemet.....	11
Om revisionen .....	12
Regionen i korthet .....	13

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - bokslutsprocessen	<ul style="list-style-type: none"> <li>Revisionen rekommenderar styrelsen att komplettera nuvarande rutiner med rutiner för manuella bokningar samt se över möjligheten att införa dualitetsprinciper. (2023)</li> </ul> <p>Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet</p>
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - inköpsprocessen	<ul style="list-style-type: none"> <li>Revisionen rekommenderar styrelsen att ytterligare tydliggöra den beloppsmässiga gränsdragning som sätts enligt delegationsordning för avrop/beställning och beslutsattest. Detta för att skapa en tydlighet kring vilka funktioner i förvaltningen som har behörighet att ta respektive beslut. (2023)</li> </ul>
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - inköpsprocessen	<ul style="list-style-type: none"> <li>Revisionen rekommenderar styrelsen att den interna kontrollen avseende behörigheterna i Visma Proceedo och Raindance säkerställs. (2023)</li> </ul>
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - inköpsprocessen	<ul style="list-style-type: none"> <li>Revisionen rekommenderar styrelsen att kompenserande kontroller genomförs då det saknas beloppsgränser. (2023)</li> </ul>
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner - inköpsprocessen	<ul style="list-style-type: none"> <li>Revisionen rekommenderar styrelsen att arbetet prioriteras avseende uppföljning avseende avtalstrohet. (2023)</li> </ul>

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

### Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

### Resultat

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Vi konstaterar att årets resultat är minus 64,4 mnkr, vilket är 38,9 mnkr sämre än budget. Styrelsen angav i detaljbudgeten att verksamheten var underfinansierad då ekonomiska ramar inte omfattade prishöjningar. Styrelsen för logistik vände sig till regionstyrelsen i samband med detaljbudgeten för 2023 med begäran om ersättning med 40 miljoner kronor för extraordinära kostnadsförändringar efter beslutad prislista samt 25,5 miljoner kronor för kassationer av pandemirelaterade artiklar. Regionfullmäktige avslag styrelsens begäran om ersättning med 40 miljoner kronor för extraordinära kostnadsförändringar men godkände ersättning för kassationer av pandemirelaterade artiklar genom att styrelsen tillåts redovisa ett resultat på minus 25,5 mnkr för 2023.

Koncernkontoret har skrivit följande text för att belysa situationen i styrelsen för logistik årsredovisning:

”Koncernkontoret och Försörjningsförvaltningen har haft löpande kontakter under året och konstaterat att styrelsen arbetat aktivt med flera åtgärder som hållit tillbaka kostnaderna för förvaltningen men att kostnadsutvecklingen varit hög och att styrelsens resultat påverkats ungefär på det sätt som styrelsen befarade innan året påbörjades. Koncernkontoret ser att flera av de kostnadsökningar som belastat resultatet inte gått att påverka genom fler åtgärder under året. Regionstyrelsen kommer beakta koncernkontorets bedömning i koncernens bokslut där resultatet ska hanteras.”

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

## Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

# Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- Bokslutsprocessen
- Förråd och lager
- Inköpsprocessen
- Intäktsprocessen
- Investeringsprocessen
- Löneprocessen

I lägesrapport för löpande intern kontroll har PwC angett iakttagelser för de processer som granskats. I slutet av 2023 skickades lägesrapporten till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

I några fall har styrelsens processer bedömts med gult trafikljus. Ett gult ljus indikerar observationer som, även om de inte möter kriterierna för att åsättas ett rött ljus, har eller kan ha en sådan påverkan på den finansiella rapporteringen att de bör komma till styrelsens kännedom.

I lägesrapporten framgår att PwC har noterat avvikelser i granskningen av den interna kontrollen av förråd och lager. För den interna kontrollen av förråd och lager anges att styrelsen behöver fortsätta med att säkerställa att minska differenserna per produkttyp samt minimera differenser inom särskilda riskfyllda förrådsartiklar och att en inventeringsrapport bör tas fram och används för samtliga förråd/depåer. I dokumentationen bör det framgå vad som framkommit i inventeringen samt eventuella åtgärder som behöver vidtas. Dessa inventeringsrapporter behöver färdigställas i direkt anslutning till inventeringen.

För bokslutsprocessen anges att styrelsen saknar dokumenterade rutiner avseende manuella bokningar och att ekonomisystemet inte kräver dualitetsprincip vid upprättande av manuella bokningar, rutinen är att två attesterar manuella bokföringsordrar. Styrelsen bör komplettera nuvarande rutiner med rutiner för manuella bokningar samt se över möjligheten att införa dualitetsprinciper. Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

För inköpsprocessen anges att enligt riktlinje för attest och utanordning ska varje förvaltning ha en aktuell attestförteckning över attestanter med beloppsgränser. Utifrån granskningen kan vi inte se att det finns beloppsgränser för respektive attestant. Förvaltningen anger att det inte finns något beslut från nämnden och det är inte möjligt att sätta beloppsgränser i Marknadsplatsen 2.

Periodisk granskning av behörigheterna i Visma Proceedo och Raindance ses som en väsentlig kontroll. Dokumentation av att detta görs sker inte systematiskt.

Sedan införandet av Marknadsplatsen 2.0 saknas IT-stöd för att kunna göra kontroller av avtalstrohet. Under 2020-2022 pågick ett utvecklingsprojekt inom Inköp, vars syfte var att ta fram IT-stöd för att kunna mäta "Avtals- och Processtrohet". Projektet visade att det inte fanns tekniska förutsättningar för att kunna utföra sådan mätning då regionen utför inköp i flera olika system. För närvarande görs kontroller främst via stickprov av fakturerade leveranser.

Revisionen rekommenderar styrelsen att

- komplettera nuvarande rutiner med rutiner för manuella bokningar samt se över möjligheten att införa dualitetsprinciper. Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.
- tydliggöra den beloppsmässiga gränsdragning som sätts enligt delegationsordning för avrop/beställning och beslutsattest. Detta för att skapa en tydlighet kring vilka funktioner i förvaltningen som har behörighet att ta respektive beslut.
- den interna kontrollen avseende behörigheterna i Visma Proceedo och Raindance säkerställs.
- kompenserande kontroller genomförs då det saknas beloppsgränser.
- arbetet prioriteras avseende uppföljning avseende avtalstrohet.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

\*

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträddas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023–00063

### **Revisionsberättelse 2023 för Styrelsen för naturbruk**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för naturbruk**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Styrelsen för naturbruk – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00063

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	8
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	9
Granskning av följsamhet till inköspolicyn.....	10
Granskning av samverkan mellan folkhögskolorna och naturbruk.....	12
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	14
Granskning av delårsbokslutet.....	15
Granskning av årsbokslutet.....	16
Uppföljning av rekommendationer .....	17
Det kommunala ansvarssystemet.....	19
Om revisionen .....	20
Regionen i korthet .....	21

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

Nedan hittar du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen med anledning av granskningen.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner	Revisionen rekommenderar styrelsen att se över möjligheten att införa dualitetsprincipen i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar (2022). Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet
Granskning av årsbokslut	Revisionen rekommenderar styrelsen att utreda frågan kring klassificering av djur (2023)

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

Styrelsen för naturbruk får uppdrag av miljö- och regionutvecklingsnämnden. Uppdraget har tre delar som omfattar:

- Gymnasieskolan, inklusive gymnasiesärskolan
- Vuxenutbildningen
- Kunskaps- och kompetenscentra

För att uppfylla uppdragets tre delar ska styrelsen för naturbruk verka för att samverkansavtalet med regionens 49 kommuner uppfylls och vårdas. Avtalet kräver konsensus vilket inte nåddes under 2022 och ett kortsiktigt avtal togs fram för 2023. Styrelsen har under året arbetat med att få ett nytt långsiktigt avtal på plats under 2024 och revisionen kommer fortsatt att följa frågan.

I Koncernkontorets anvisning ”Rutin för nämnder och styrelsers rapportering till koncernen i månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023” framgår hur bedömning av måluppfyllelse för regionfullmäktiges mål ska genomföras. Prioriterade mål ska rapporteras per augusti med en prognos för helåret. Om uppföljningen visar på avvikelser mot mål ska åtgärder för ökad måluppfyllelse redovisas. För fokusområden rapporteras per april status för perioden samt prognos för helåret.

Vid bedömning av måluppfyllelse ska följande punkter kommenteras:

- kommentar av utfall
- analys, vid avvikelse förklara orsak till och konsekvenser av att mål inte uppnås
- slutsatser.

Vidare framgår av anvisningen att status på aktiviteter ska anges som pågående, planerad, pausad eller avslutad. En kortfattad redovisning ska lämnas om aktiviteterna genomförs eller har genomförts enligt plan och om önskad effekt uppnås.

Revisionen noterar att styrelsen i delårsrapport per april och augusti inte fullt ut redogör för vilka åtgärder som ska vidtas för ökad måluppfyllelse. Vi har också noterat att det i delårsrapport augusti inte görs en prognos för helåret i enlighet med rutin. Vi har dock noterat att styrelsen i årsredovisningen bedömt resultat för måluppfyllelse för regionfullmäktigemål och fokusområden i enlighet med rutin.

Under rubriken "Uppföljning av rekommendationer avseende måluppfyllelse" redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

# Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

## Resultat

Resultatet för verksamhetsåret 2023 är 1,07 miljoner kronor vilket innebär att styrelsen har en ekonomi i balans.

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

## **Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll**

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

### **Resultat**

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

# Granskning av följsamhet till inköspolicyn

Revisionen har granskat följsamhet till inköspolicyn.

Syftet med granskningen var att bedöma hur väl den interna kontrollen avseende inköpsprocessen fungerar för styrelsen för naturbruk.

## Bakgrund

Inköspolicyn riktar sig till Västra Götalandsregionens samtliga nämnder, styrelser och majoritetsägda bolag och gäller för alla förtroendevalda och anställda medarbetare. Den gäller även för konsulter och bemanningsresurser på tillfälliga uppdrag.

Målet är att regionens inköp ska vara totalkostnadseffektiva, rättssäkra och ta tillvara konkurrensen på marknaden. Inköpen ska främja innovativa lösningar och säkerställa ekologiska och sociala hänsyn.

Inköpsfunktionerna ska användas för att säkerställa den juridiska kompetensen och affärsmässigheten vid inköp. Inköpsfunktionerna ansvarar för att genomföra upphandling och att ge support till beställare.

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten initierar upphandling som genomförs och handläggs av inköpsfunktionerna. De ansvarar också för att verksamheten definierar krav och inriktning i upphandlingar och att verksamheten deltar vid uppföljning av kvalitet och leveranser.

Det är av vikt att styrelsen för naturbruk definierar krav och inriktningar på upphandlingar på ett ändamålsenligt sätt. Detta för att säkerställa att de inköp verksamheterna behöver genomföra för att bedriva sin verksamhet garanteras, och för att säkerställa att styrelsen följer lagar och regionala riktlinjer och rutiner gällande inköp.

## Resultat

Revisionen bedömer att styrelsen för naturbruk har en fungerande intern kontroll avseende inköpsprocessen. En stor del av inköpsprocessen hanteras centralt via koncerninköps inköpsfunktioner men det är viktigt att naturbruksförvaltningen fortsätter utveckla den interna processen för inköp. Dels för att säkerställa processtrohet mot anvisade system, dels för att säkerställa att ramavtal finns på plats i god tid innan behov uppstår då det råder långa ledtider hos koncerninköp.

Förvaltningen följer regionala rutiner för inköpsarbetet och har inte etablerat egna interna rutiner som stöd vid inköp. Vid behov av stöd i samband med inköpsprocessen vänder sig ansvarig för inköp till förvaltningens controller eller koncerninköp.

För närvarande har förvaltningen en kontaktperson på koncerninköp för att hantera olika frågor som berör förvaltningens verksamhet. Behovet av samverkan med koncerninköp vid upphandling har tidigare varit stort och tilldelad kontaktperson har hjälpt verksamheten att få en stor del nödvändiga ramavtal på plats. I granskningen har det dock noterats att det finns risk för att koncerninköp i längden inte kan möta förvaltningens behov av stöd, exempelvis om kontaktpersonen skulle säga upp sig. Vidare har granskningen noterat att vissa inköp, exempelvis veterinärtjänster, genomförs utanför ramavtal och uppgår till stora värden, dock under tröskelvärden för direktupphandling. Revisionen ser därför positivt på att förvaltningen arbetar med en långsiktig strategisk inköpsplan för att säkerställa en god planering och för att möta de långa ledtider som råder för nya upphandlingar.

Det finns anvisade system i vilka inköp ska genomföras. Genom att genomföra hela inköpet, från beställning till fakturering i system på ett korrekt sätt säkerställs vad som kallas processtrohet. I granskningen har vi noterat att förvaltningen har en processtrohet på 16 procent vilket kan jämföras med 15 procent i regionen som helhet. Styrelsen har även identifierat en avvikelse via sin interna styrning och kontroll och beslutat att lyfta frågan om följsamhet till anvisade system i inköpsnätverk.

# Granskning av samverkan mellan folkhögskolorna och naturbruk

Under 2023 granskade revisionen samverkan mellan styrelsen för folkhögskolorna och styrelsen för naturbruk inom Västra Götalandsregionen.

Syftet med granskningen var att bedöma om ansvariga styrelser säkerställt en ändamålsenlig samverkan samt om det sker en tillfredställande styrning av samverkan.

Granskningen omfattade styrelsen för folkhögskolorna och styrelsen för naturbruk.

## Bakgrund

Av reglemente för styrelsen för naturbruk och styrelsen för folkhögskolorna framgår att styrelserna ska samverka i syfte att nyttja Västra Götalandsregionens resurser effektivt. Genom en god samverkan kan styrelserna uppnå ökad effektivitet och bedriva verksamheterna med en god ekonomisk hushållning.

Arbetet för en ökad samverkan leds gemensamt av förvaltningscheferna utan riktlinjer eller stöd från Koncernkontoret. Det tidigare arbetet kring gemensam HR- och ekonomifunktion gav inte önskad effekt och avslutades under 2021. Av styrelsen för folkhögskolornas årsredovisning 2022 framgår samarbetet med naturbruksförvaltningen har utvecklats under året. Arbetet pågår mellan förvaltningarna för att fördjupa samarbetet under 2023.

Med hänsyn till att tidigare samverkansinsatser inte har bedömts som effektiva finns risk för att förnyade samverkansinsatser inte är tillräckligt ändamålsenliga. För att uppnå en samverkan kring gemensamma resurser i enlighet med bestämmelser i reglementen krävs ett strategiskt arbete. Med hänsyn till ovanstående har revisorskollegiet beslutat att granska samverkan mellan styrelsen för naturbruk och styrelsen för folkhögskolorna.

## Resultat

Vi bedömer att ansvariga styrelser delvis har en ändamålsenlig samverkan. Revisionen bedömer att det sker en styrning för att öka samverkan med en rad aktiviteter mellan förvaltningarna.

Under 2022–2023 har en serie workshops genomförts under ledning av extern konsult. Syftet har varit att ta fram förslag på områden där samverkan kan ske, med en nära koppling till verksamheten. Ett antal områden togs fram och samverkansgrupper startades upp med representanter från båda förvaltningarna. Det rörde sig bland annat om olika typer av erfarenhetsutbyten samt en ambition att ta fram gemensamt material inom elevhälsan i syfte att nå ett ökat psykiskt välmående hos elever och deltagare. Förutom de områden som identifierades i samband med de workshops som genomförts pågår även en rad spontana kontakter mellan de båda förvaltningarna inom områden där erfarenhetsutbyten kan gynna elever/deltagare. Bland annat inom internationalisering, miljö och hållbarhet samt arbetsmarknad och integration.

Då arbetet med fördjupad samverkan fortsätter och enligt intervjuer kommer konkretiseras under 2024 kommer revisionen fortsatt att följa frågan.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- intäktsprocessen
- investeringsprocessen
- löneprocessen

Revisionen bedömer att den interna kontrollen i bokslutsprocessen inte är tillräcklig och vi lämnar därför en rekommendation till styrelsen:

Revisionen rekommenderar styrelsen att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincipen i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

Revisionen har noterat att djur klassificeras som lager, konto 1417, till ett belopp om 5 miljoner kronor. Djuren används i utbildningssyfte och kan därmed anses vara anskaffade för stadigvarande bruk till skillnad från exempelvis unghästar i uppfödningens verksamhet vars syfte är att säljas och därmed klassas som en omsättningstillgång. Av rapportering framgår att frågan är under utredning.

Revisionen rekommenderar styrelsen att

- utreda frågan kring klassificering av djur.

## Uppföljning av rekommendationer

Ibland resulterar våra granskningar i rekommendationer och kritik. När detta händer följer vi i regel upp det nästa år. I det här avsnittet redogör vi för den uppföljning som vi har genomfört i år.

### Uppföljning av offentlighet och sekretess

Revisionen granskade offentlighet och sekretess 2022. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendation till styrelsen:

Revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa att allmänhetens förfrågan om allmän handling besvaras skyndsamt.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom dialog med förvaltningschef samt genom stickprov. Förvaltningen har under året genomfört utbildningsinsatser för att säkerställa att allmänhetens förfrågningar om allmän handling besvaras. Revisionen har under året begärt ut allmänna handlingar under figurerade mailadresser från fyra skolor varav samtliga förfrågningar besvarades skyndsamt.

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

### Uppföljning av måluppfyllelse

Revisionen granskade rapportering av måluppfyllelse för regionfullmäktiges prioriterade mål under 2022. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendation till styrelsen:

Revisionen rekommenderar styrelsen att göra en bedömning av måluppfyllelsen för regionfullmäktiges mål.

Vi har i år följt upp rekommendationen i dialog med styrelsen, ansvariga tjänstepersoner och genom dokumentgranskning. Under 2023 har styrelsen utvecklat arbetet med rapportering av fullmäktiges prioriterade mål och gjort en bedömning enligt trafikljusmodellen. Vi har noterat att rapporteringen i delårsrapporter april och augusti inte fullt ut följer rutin för rapportering. Däremot följer årsredovisning rutin för rapportering.

Förvaltningen har tillsatt arbetsgrupp för att ta ett samlat grepp kring styrelsens arbete och rapportering av uppdrag och fullmäktigemål.

Vi har vidare noterat att styrelsen fattat separat beslut i januari 2024 om indikatorer och måltal för 2024 års mål och fokusområden, utöver redan tilldelade mål och indikatorer.

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00048

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för Närhälsan**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

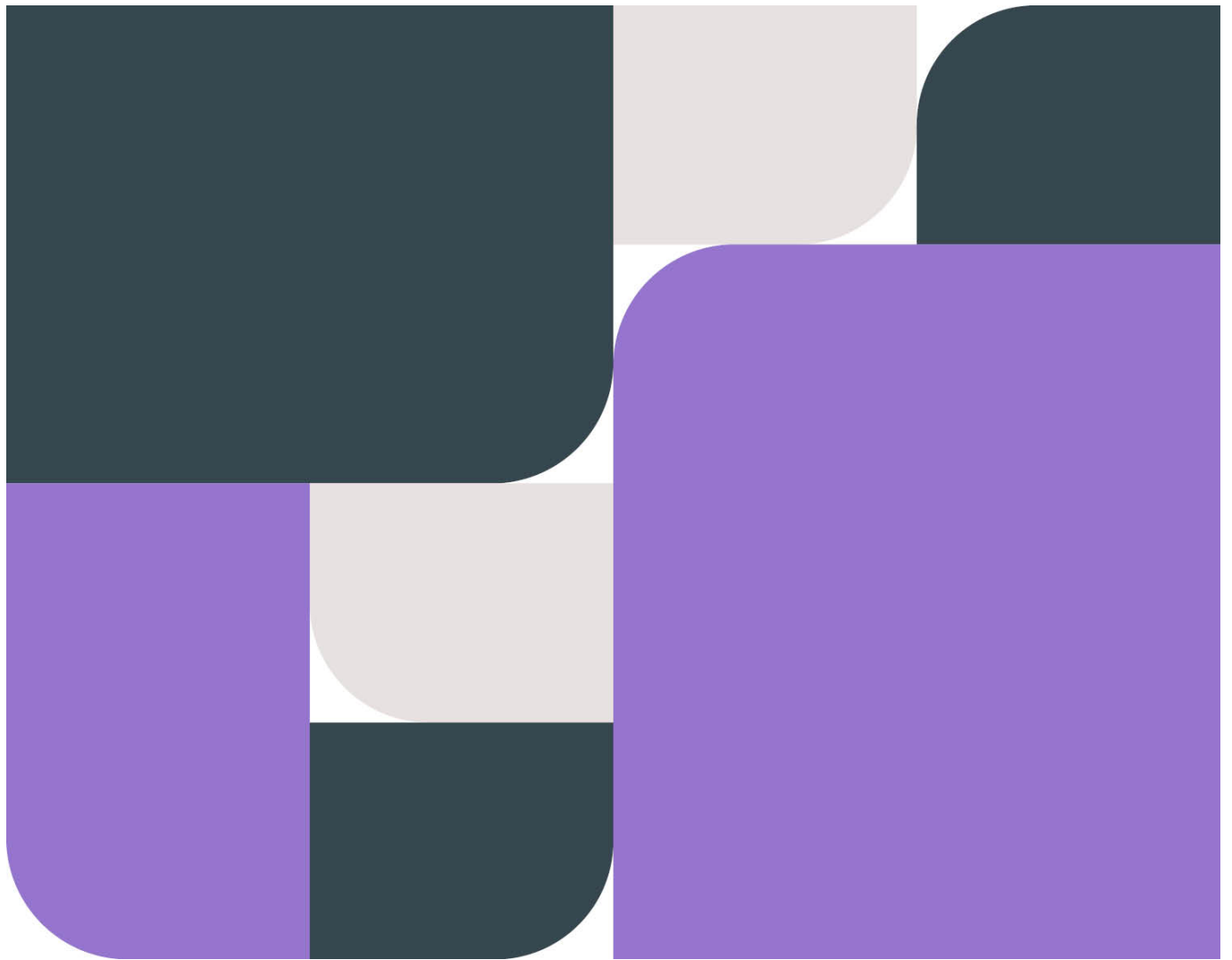
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för Närhälsan**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Styrelsen för Närhälsan – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00048

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen, Stadsrevisionen i Göteborgs Stad och revisionsbyrån Deloitte.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	4
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	8
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	9
Granskning av tillgängligheten i primärvården .....	12
Granskning av omställningen av hälso- och sjukvården.....	13
Granskning av samordnade insatser för barn och unga .....	15
Granskning av program Millennium.....	18
Granskning av it och digitalisering.....	20
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	23
Granskning av delårsbokslutet.....	24
Granskning av årsbokslutet.....	24
Uppföljning av rekommendationer .....	25
Det kommunala ansvarssystemet.....	31
Om revisionen .....	32
Regionen i korthet .....	33

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört. Vi redogör även för den uppföljning av rekommendationer som vi har gjort under 2023.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

<b>Område</b>	<b>Rekommendation</b>
Fördjupad granskning – samordnade insatser för barn och unga (sida 15-18)	<p>Att stärka sin styrning av arbetet med samverkan kring samordnade insatser för barn och unga i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk. (2023)</p> <p>Att stärka sin uppföljning av SIP-arbetet i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk gällande samordnade insatser för barn och unga. (2023)</p> <p>Att arbeta för förverkligandet av en gemensam digital samverkansyta för att underlätta dokumentation och kommunikation samt säkra informationsöverföringen i arbetet med SIP barn och unga. (2023)</p>
Fördjupad granskning – Millennium (sida 18-20)	<p>Att säkerställa att det finns tillräckliga förutsättningar för implementeringen i den egna organisationen (2023)</p> <p>Att säkerställa att det finns en systematisk uppföljning av implementeringsprojektet. (2023)</p>
Räkenskapsrevision – Granskning av årsbokslut (sida 24)	<p>För att förbättra den interna kontrollen rekommenderar revisionen att förvaltningen tillser att systemspärr införs för att säkerställa att det inte är möjligt att utförare attesterar sin egen bokföringsorder. Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet. (2023)</p> <p>Vi rekommenderar ett framtagande av en sådan riktlinje för att säkerställa att till samtliga manuella bokföringsordrar bifogas erforderliga underlag som kan styrka transaktionen. (2023)</p>

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

### Styrelsens arbete enligt reglemente och uppdrag

Vi har under året granskat styrelsen för Närhälsans arbete med sitt uppdrag genom att granska protokoll, styrande dokument, reglemente och ledningssystem. Dialogmöte med styrelsen har även bidragit till vår förståelse av verksamheten.

Styrelsen bedriver enligt vår bedömning sin verksamhet i enlighet med sitt reglemente. Närhälsan erbjuder primärvård på en konkurrensutsatt marknad inom primärvård och rehabilitering enligt krav- och kvalitetsböcker. Styrelsen verkar även för att stärka sin position på marknaden för de båda vårdvalen genom att erbjuda och bedriva vård av hög kvalitet samtidigt som de hanterar utbildningsfrågor i sin verksamhet.

Styrelsen har ett ledningssystem för verksamheten och förvaltningschefen (primärvårdsdirektören) har en av styrelsen fastställd instruktion för sin funktion. Det finns en central stab inom Närhälsan för nyckelfunktioner som exempelvis ekonomi, HR, kommunikation och chefläkare. Staben är förutom sina expertroller även stöd till Närhälsans linjechefer i verksamheten. För chefer inom Närhälsan finns det en riktlinje kring beslutsfattande i Närhälsan som reglerar ansvar, mandat och befogenheter. Ledningssystemet beskriver även vissa centrala processer i förvaltningen.

### **Prioriterade mål och målstyrning**

I Koncernkontorets anvisning ”Rutin för nämnders och styrelsers rapportering till koncernen i månadskommentar, delårsrapport och årsredovisning 2023” framgår hur bedömning av måluppfyllelse för regionfullmäktiges mål ska genomföras. Prioriterade mål ska rapporteras per augusti med en prognos för helåret. Om uppföljningen visar på avvikelse mot mål ska åtgärder för ökad måluppfyllelse redovisas. För fokusområden rapporteras per april status för perioden samt prognos för helåret.

Vi har under året granskat detaljbudget 2023, delårsrapporter samt årsredovisningen avseende styrelsens målstyrning och måluppfyllelse. Vi bedömer att styrelsens mål och fokusområden är relevanta för verksamheten. Styrelsen har valt ut fyra prioriterade mål från regionfullmäktiges budget och åtta fokusområden inom området verksamhet. Dessutom två prioriterade mål inom området medarbetare. I detaljbudget anges även ett antal aktiviteter som ska vidtas under respektive mål och fokusområde.

Vi konstaterar att samtliga prioriterade mål följs upp i delårsrapport april och delårsrapport augusti. De bedöms i övervägande utsträckning ha gul status (har/kommer delvis att uppnås) i delårsrapport augusti. Dock framgår i delårsrapporteringen inte eventuella åtgärder som ska vidtas för ökad måluppfyllelse.

I styrelsens årsredovisning framgår att samtliga prioriterade mål bedöms som delvis uppnådda (gul status). Det prioriterade målet ”vara föregångare - VGR:s eget arbete ska ligga i framkant” redovisas i årsredovisningen under rubriken ”miljö” under regiongemensamt och därmed genom de underliggande målen: Resurseffektivt och giftfritt, låg klimatpåverkan samt målet om miljöledningssystem till år 2025. Redovisningen är i övrigt beskrivande och välformulerad kring verksamheten och resultaten för mål och fokusområden.

I årsredovisningen framgår att antalet listade minskade under 2023 med cirka 12 300 vilket får effekter på verksamheterna. Förutom att det påverkar ekonomin negativt (minskade intäkter) krävs effektiviseringar i verksamheten.

### **Tillgänglighet**

Revisionsenheten har under året gjort en fördjupning av styrelsens arbete med tillgänglighet. Se nedan under separat avsnitt om tillgänglighet (sidan 12) respektive avsnittet uppföljning av tidigare lämnad rekommendation om psykisk ohälsa (sidan 25). I delårsrapporteringen konstateras att

verksamheten arbetar med tillgänglighet genom exempelvis digitala vårdmöten, utökade öppettider och primärvårdsanpassat arbetssätt för psykisk ohälsa.

I årsredovisning anges att verksamheterna har arbetat med tillgängligheten på flera sätt, exempelvis genom organisatorisk effektivitet (exempelvis digitala lösningar och utdataplattform) och utökade öppettider på vårdcentraler. Tillgänglighet via telefon är fortsatt hög, detsamma gäller för medicinsk bedömning inom tre dagar. Även fokusområdet att vårdcentraler ska erbjuda fast läkarkontakt bedöms i årsredovisningen högt (95 procent) och målet är uppnått.

### **Styrelsens beslutsfattande**

Revisionsenhetens granskning visar att styrelsen för Närhälsan har ett ändamålsenligt beslutsfattande. Vi har under året gjort en granskning av styrelsens protokoll och beslutsunderlag för årets sammanträden och sammantaget lever dessa upp till kommunallagens krav. Vi noterar i fördjupad granskning av omställningen av hälso- och sjukvården att styrelsen har behandlat relativt få ärenden som direkt rör omställningen och dess delområden. Styrelsen har i vissa fall sviktande måluppfyllelse inom omställningsarbetet men har trots det inte fattat kompletterande beslut för ökad genomförandekraft.

## **Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin**

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Revisionsenheten konstaterar dock att Närhälsan har ett försämrat ekonomiskt utfall och trend under 2023 jämfört med tidigare år. Budgeten för 2023 hade som resultat -57 miljoner kronor enligt godkänt ianspråktagande av eget kapital. Vi noterar att resultatet för 2023 uppgår till -63,3 miljoner kronor på helår, det vill säga en avvikelse mot budget om 6,3 miljoner kronor. Prognosen i delårsrapport april var -90 miljoner kronor, i delårsrapport augusti var samma siffra -110 miljoner kronor. Styrelsen har i rapporteringen samt på dialogmöte med revisorskollegiet konstaterat att det finns en åtgärdsplan med mål om ett förbättrat ekonomiskt resultat. Enligt detaljbudget 2024 uppgår det budgeterade resultatet för 2024 till -80 miljoner kronor. Detta har styrelsen rapporterat till regionstyrelsen.

Vi konstaterar i vår granskning av protokollen att styrelsen för Närhälsan får kontinuerlig rapportering avseende ekonomi, medarbetare och verksamhet. Styrelsens orsaksanalys för underskottet anger olika faktorer för kostnadsutvecklingen, exempelvis minskat antal listade invånare samt en för låg uppräknings av ersättningar enligt krav- och kvalitetsbok. Förvaltningsledningen genomför åtgärdsplanen för en ekonomi i balans och gör anpassningar av verksamheten. Det genomförs även regelbundna kontrollmöten med alla verksamhetsområden för att uppnå en finansiell hållbarhet.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

## Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

### Planering och riskhantering

Styrelsens kontrollmiljö är beskriven i ett särskilt dokument, Kontrollmiljö Närhälsan. Styrelsen har beskrivit sin kontrollmiljö enligt Koncernkontorets anvisningar för intern styrning och kontroll. Av styrelsens kontrollmiljö framgår lagar, författningar och övergripande styrande dokument som styrelsen förväntas ha kännedom om och som påverkar styrelsens uppdrag och ansvar. Vidare beskrivs i dokumentet styrelsens uppdrag och mål, intern påverkan, beroende till andra verksamheter och extern påverkan.

Styrelsen för Närhälsan har, i en workshop under september månad, haft ett reflekterande arbete med risk- och konsekvensanalys för att ringa in och bedöma risker som styrelsen har inom sitt ansvar. Beredning av ärendet har skett genom förvaltningens kompetensgrupp för intern kontroll samt genom workshop för styrelsen.

Av styrelsens plan för intern kontroll framgår bland annat genomförd riskanalys samt vilka kontroller som ska genomföras under året för att hantera identifierade risker. Internkontrollplanen omfattar de kontroller som ska genomföras under året, när dessa ska följas upp och till vem de ska rapporteras.

Styrelsen har fastställt den interna kontrollplanen för 2023 i november 2022 och beslutade att genomförda kontroller ska återrapporteras tre gånger per år, i april och september i samband med delårsrapportering samt en årsrapportering i februari nästkommande år.

Under 2023 sker kontroller inom områdena verksamhetens genomförande, ekonomi, personal och kompetensförsörjning, informationshantering och IT och säkerhet och trygghet. Flest risker hamnar under området säkerhet och trygghet. Styrelsens identifierade risker med högst riskvärde är:

- risken att verksamhet saknar tillräcklig bemanning av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal
- risken att marknadsandelarna inte ökar för att på sikt nå målet 60 procent av befolkningen listade hos Närhälsan.

### Kontroller i internkontrollplanen

Förvaltningen arbetar med de risker som styrelsen har värderat i riskanalysen och fastställt i internkontrollplanen. Styrelsen får löpande

information om åtgärder och utfall. På styrelsens möte i mars och augusti har förvaltningen lämnat en rapport med redovisningen av genomförda kontroller per mars avseende intern kontroll 2023. Enligt uppföljningen av plan för intern kontroll i mars och augusti så uppvisar några kontroller avvikelser som behöver åtgärdas. Bedömning har genomförts och förslag till åtgärder finns framtagna.

När ett år avslutats får styrelsen en årsrapportering av samtliga kontroller som omfattats av internkontrollplanen. Årsrapportering omfattar analys av samtliga kontrollresultat, åtgärder och redovisas med utgångspunkt i frågorna:

- Med vilken metod har kontrollen utförts?
- Hur gick det att genomföra kontrollen?
- Vad är de viktigaste resultaten av kontrollen?
- Vilka förslag till åtgärder finns?

Enligt årsrapporteringen av samtliga kontroller som omfattas av internkontrollplanen så uppvisar några kontroller avvikelser som behöver åtgärdas. Bedömning har genomförts och förslag till åtgärder finns framtagna.

### **Uppföljning och utvärdering**

Uppföljning och utvärdering av den interna kontrollen genomförs enligt följande:

- Uppföljningen av den interna kontrollen sker tre gånger under året utifrån den rapporteringsperiod som angetts för kontrollmomentet i internkontrollplanen – i april och september i samband med delårsrapportering samt en årsrapportering i februari.
- Styrelsen följer kontinuerligt genomförda kontrollmoment och beslutar vid behov om nya åtgärder.
- Utvärdering av årshjulet för intern kontroll görs av kompetensgruppen.
- Styrelsen säkerställer genom att själv ha workshop och genom att tre gånger om året följa upp internkontrollen att den interna kontrollen fungerar.

## Granskning av tillgängligheten i primärvården

Revisionen har granskat tillgängligheten i primärvården. Syftet med granskningen var att bedöma om styrelsen arbetar ändamålsenligt avseende tillgänglighet. Granskningen har avrapporterats i en separat rapport som blev klar i november 2023.

Granskningen visade att styrelsen för Närhälsan har planerat och styrt arbetet med att öka tillgängligheten genom att sätta mål för digitala vårdmöten, telefontillgänglighet, besök inom tre dagar samt utökat öppethållande. Styrelsen har lyft frågan om tillgänglighet och bemötande kontinuerligt och har fått en återrapport av några parametrar kring tillgängligheten av förvaltningschefen på varje styrelsemöte. Styrelsen har inte fattat särskilt många beslut i frågan. Vidare framgår det av styrelsen för Närhälsans plan för intern kontroll 2023 att styrelsen inte har haft några identifierade risker kopplat till tillgängligheten.

Av delårsrapport augusti 2023 framgår att telefontillgänglighet ligger stabilt runt 91 procent, målet är 100 procent. I maj 2023 tog förvaltningen fram en handlingsplan (inriktningsdokument Närhälsan) för hur de anser att arbetet bör bedrivas inom områdena tillgänglighet, kompetensförsörjning, hälsofrämjande och förebyggande vård, ordnat överförande och samverkan kring sköra äldre.

Styrelsen har presidiummöten med delregionala nämnder tillsammans med sjukhusen och fokuserar på hur de kan samarbeta. Styrelsen har svårt att fatta detaljerade beslut om hur samverkan ska ske i praktiken eftersom det inte ingår i styrelsens mandat. Det handlar om påverkan på krav- och kvalitetsboken, på uppdrag som kommer från regionen samt om det även finns andra styrande dokument i regionen som styr hur arbetet utförs, till exempel regionala medicinska riktlinjer. Det sker även samverkan med andra aktörer (privata vårdcentraler/rehabenheter) via samordningsråd primärvård, där samarbetsorganisationen PRIMÖR ingår från de privata vårdcentralernas sida. Primärvårdsrådet finns också men har en mer medicinsk inriktning. Där deltar chefläkare och personer med medicinsk inriktning.

Närhälsan har ett generellt problem med kompetensförsörjning vilket leder till bristande tillgänglighet. Det gäller både läkare och sjuksköterskor.

Sammanfattningsvis bedömer revisionsenheten att styrelsen för Närhälsan arbetar ändamålsenligt avseende tillgängligheten. Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Granskning av omställningen av hälso- och sjukvården

Revisionen har granskat Västra Götalandsregionens arbete med omställningen av hälso- och sjukvården. Med omställningen av hälso- och sjukvården menas regionens arbete för att erbjuda invånarna en mer tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård med högre kvalitet och större delaktighet inom ramen för befintliga resurser. Granskningen har avrapporterats i en separat rapport som blev klar i januari 2024. Rapporten hittar du på [www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision).

Syftet med granskningen var att bedöma om Västra Götalandsregionen har en ändamålsenligt utformad organisation och styrning för att omställningsuppdraget ska kunna implementeras och genomföras i enlighet med regionfullmäktiges beslut.

Granskningen omfattade regionstyrelsen, strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden, styrelsen för Närhälsan och styrelsen för Sjukhusen i väster.

### Bakgrund

I november 2022 antog regionfullmäktige en förnyad strategi för omställningen av hälso- och sjukvården för 2023–2027. Den förnyade strategin omfattar fem delområden – nära vård, digitalisering, prioritering, kvalitetsdriven verksamhetsutveckling och kompetensförsörjning samt barnuppdraget. Strategin innebär en ambitionshöjning jämfört med den tidigare strategin och avsikten är att öka genomförandekraften i omställningen.

### Resultat

Revisionens sammanfattande bedömning är att de granskade nämnderna och styrelserna till stora delar har en ändamålsenlig organisation, styrning och uppföljning av arbetet med omställningen. Regionstyrelsen, som har en samordnande funktion i regionen, behöver dock säkerställa att genomförandekraften ökar i omställningen av hälso- och sjukvården enligt region-

fullmäktiges beslut. Nedan går vi igenom det viktigaste som har kommit fram i granskningen.

Granskningen visar otydligheter i implementeringen och genomförandet av omställningen, främst när det gäller ansvars- och rollfördelning mellan nämnder och styrelser. Omställningen ska genomföras decentraliserat och av berörda parter, i princip genom målstyrning. Detta skapar tolkningar och varierande angreppssätt mellan olika nivåer i organisationen liksom olika definitioner av omställningsområdenas faktiska innebörder.

Den genomförandeplan som tagits fram under året bidrar till att göra omställningsarbetet mer konkret och inriktat på aktiviteter för genomförandet redan på den regionala nivån. Revisionen konstaterar dock att nedbrytningen av genomförandeplanen till verksamheter inom hälso- och sjukvården inte är helt linjär och tydlig i nuläget. Revisionen bedömer att risken för en otydlig styrning av omställningsarbetet ökar när strukturen och begreppsanvändningen förändrats i varje steg. Från fullmäktiges strategi till strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens genomförandeplan, till koncernledning hälso- och sjukvårds verksamhetsplan och till olika former av styrdokument på styrelse- och förvaltningsnivå i verksamheterna.

### **Regionstyrelsen, strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden samt operativa hälso- och sjukvårdsnämnden**

Granskningen visar att regionstyrelsen inte har inrättat två beredningar med betydelse för omställningsarbetet som regionfullmäktige fastställt i styrelsens reglemente. Dessutom har koncernledning hälso- och sjukvård, med en central roll i det faktiska genomförandet av omställningen, en begränsad politisk förankring och har verkat utan uppdragshandling under närmare två år.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har inte tagit fram en regional utvecklingsplan för barns och ungas hälso- och sjukvård under 2023 enligt regionfullmäktiges beslut, utan valt att utöka avsnittet om barnuppdraget i omställningens genomförandeplan. Därutöver har benämningen på nämndens beredning för nära vård skapat otydliga förväntningar på beredningens uppgifter och mandat.

### **Styrelserna för Närhälsan och Sjukhusen i väster**

Revisionen bedömer att styrelserna för Närhälsan respektive Sjukhusen i väster i allt väsentligt har organiserat sitt arbete med omställningen på ett ändamålsenligt sätt baserat på sina uppdrag och förutsättningar. Närhälsan har organiserat sig med vissa centrala funktioner och uppdrag för omställningen samtidigt som ett stort ansvar åligger chefer på en mer operativ nivå, exempelvis vårdcentrals- och rehabenhetschefer.

Granskningen av styrning och uppföljning visar att både styrelsen för Närhälsan och styrelsen för Sjukhusen i väster har en i huvudsak ändamålsenlig styrning och uppföljning av sin verksamhet för omställningen. Styrelserna har beslutat om ett antal mål, fokus- och insatsområden i detaljbudget som revisionen bedömer har relevans och är rimliga för genomförandet av omställningen av hälso- och sjukvården. Vissa ligger inom styrelsernas egen rådighet, men ett antal berör andra aktörer och/eller kräver samverkan för genomförande. Det senare kan utgöra en risk för minskat genomförande av omställningen.

Granskningen visar även att styrelserna för Närhälsan respektive Sjukhusen i väster behandlat relativt få ärenden som direkt rör omställningen och dess delområden, och har trots i vissa fall sviktande måluppfyllelse inom omställningsarbetet inte fattat kompletterande beslut för ökad genomförandekraft, exempelvis för digitala vårdmöten. Detta kan vara en följd av förvaltningens styr- och ledningssystem.

## Rekommendationer

Revisionen lämnar ingen rekommendation till styrelsen för Närhälsan men uppmanar granskade nämnder och styrelser att i övrigt beakta de bedömningar som görs i rapporten.

## Granskning av samordnade insatser för barn och unga

Under 2023 granskade revisionen samordnade insatser för barn inom Göteborgs Stad i Västra Götalandsregionen. Granskningen genomfördes i samarbete med sakkunniga i Stadsrevisionen i Göteborgs Stad.

Granskningen har avrapporterats i en separat rapport som blev klar i december 2023. Rapporten hittar du på [www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision).

Syftet med granskningen är att bedöma om Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen samverkar på ett ändamålsenligt sätt kring de barn som bedömts ha behov av samordnade insatser.

Granskningen omfattade styrelserna för Habilitering & Hälsa, Närhälsan, Regionhälsan och Sahlgrenska Universitetssjukhuset samt inom Göteborgs Stad nämnderna grundskolenämnden, nämnden för funktionsstöd, socialnämnden Sydväst och utbildningsnämnden.

## Bakgrund

Vissa barn och unga har behov av samordnade vård- och stödinsatser från hälso- och sjukvård, socialtjänst och förskola eller skola. Det kan bero på orsaker som social problematik, psykisk ohälsa, kroniska sjukdomar och funktionsnedsättningar. Alla myndigheter har en allmän lagstadgad skyldighet att samverka. Sedan 2010 finns i såväl socialtjänstlagen som i hälso- och sjukvårdslagen en bestämmelse om att kommun och region ska upprätta en samordnad individuell plan (SIP) när ett barn har behov av insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård som måste samordnas. Syftet med planen är att säkerställa att barnets samlade behov av hälso- och sjukvård och socialtjänst ska tillgodoses. Stadsrevisionen i Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionens revisorer granskade 2016 samverkan kring barn med behov av samordnade insatser. Granskningen visade bland annat att samverkansprocessen kring barnet behövde stärkas, att innehållet i de samordnande individuella planerna inte levde upp till lagstiftning och gällande riktlinjer och att det fanns brister i implementeringen av riktlinjerna.

## Resultat

Den samlade bedömningen är att de granskade nämnderna och styrelserna endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig samverkan. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

Det finns en struktur för samverkan och för att implementera överenskommelsen mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen. De granskade nämnderna och styrelserna ingår i denna struktur, men representation och överföring av information tillbaka till respektive linjeorganisation är ett utvecklingsområde. Adekvat representation i samverkansstrukturen är avgörande för att nämnderna och styrelserna ska kunna samverka på ett likvärdigt sätt. Vidare bedömer vi att det finns brister i styrning både på styrelse- respektive nämndnivå och på förvaltningsövergripande nivå. Detta medför risker för att barn och unga inte får de samordnade insatser som lagstiftning och överenskommelsen syftar till att säkerställa. Vi kan även konstatera att nämnderna och styrelserna saknar systematiska arbetsätt för att följa upp hur verksamheterna arbetar med samordnade insatser för barn och unga. Den bristande uppföljningen gör att verksamheternas arbete med samordnade individuella planer (SIP) är svårt att utvärdera, dels inom respektive linjeorganisation dels på en övergripande nivå inom samverkansstrukturen. För att säkerställa att verksamheterna lever upp till de krav som ställs i

lagstiftning och regelverk bedömer vi att nämnderna och styrelserna bör stärka sin uppföljning.

Implementeringen av styrdokumenterna pågår. Dock finns det fortfarande en bristande samsyn kring vissa delar, vilket medför en risk för att olika arbetssätt växer fram. Nämnden för funktionsstöd och Socialnämnden Sydväst har skapat en lokal struktur för implementering av regelverket som medför att arbetssätt hos professionerna utgår från de styrande dokumenten. Resterande granskade nämnder och styrelser saknar helt eller delvis en sådan struktur. Vi kan konstatera att de granskade nämnderna och styrelserna följer regelverket i varierande utsträckning men att det förekommer skillnader både inom och mellan nämnderna och styrelserna.

Vi bedömer att SIP:ar delvis upprättas enligt regelverket.

Stickprovsgranskningen visar att de mallar som finns framtagna till stor del används. Däremot finns det utvecklingsområden vad gäller enhetlig tillämpning, dokumentation av samtycke samt dokumentation av barnrättsperspektiv. Vidare är det vår bedömning att SIP:ar i allt väsentligt följs upp på individnivå enligt regelverket. Samtliga verksamheter anger att de arbetar med uppföljning på individnivå.

Stickprovsgranskningen visar att dokumentationen av uppföljningen varierar. Trots de utvecklingsområden som granskningen visar kan vi konstatera att det skett en positiv förflyttning vad gäller dokumentation sen revisionens tidigare granskning år 2016.

Vad gäller förvaring och hantering av dokumentation är det vår bedömning att detta delvis sker i enlighet med regelverket. Vi kan konstatera att nuvarande it-tjänst, SAMSA, inte används som tänkt för samordnad individuell plan för barn och unga. Dokumentationen hanteras i stället manuellt vilket medför ett administrativt merarbete som upplevs som betungande av den samordnande parten. Den administrativa belastningen att initiera en SIP-process riskerar att hämma användandet av SIP som verktyg för samverkan. Vår granskning visar både genom stickprov och intervjuer att det finns samordningsvinster med ett gemensamt och överenskommet arbetssätt kring dokumentationen och att nuvarande hantering innebär risker dels för individen dels för samverkan.

## Rekommendationer

Nedan hittar du de rekommendationer vi lämnar till styrelsen med anledning av granskningen av samordnade insatser för barn och unga:

Revisionen rekommenderar styrelsen att

- stärka sin styrning av arbetet med samverkan kring samordnade insatser för barn och unga i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk
- stärka sin uppföljning av SIP-arbetet i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk gällande samordnade insatser för barn och unga
- arbeta för förverkligandet av en gemensam digital samverkansyta för att underlätta dokumentation och kommunikation samt säkra informationsöverföringen i arbetet med SIP barn och unga.

## Granskning av program Millennium

Revisionen har under hösten 2023 granskat program Millennium. Millennium är Västra Götalandsregions viktigaste digitaliseringssatsning någonsin inom hälso- och sjukvården. Granskningen har avrapporterat i en separat rapport som blev klar i januari 2024. Rapporten hittar du på [www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision).

Syftet med granskningen var att bedöma om regionen har en ändamålsenligt utformad styrning, ledning, organisering och uppföljning av program Millennium för att uppnå programdirektiv med dess effektmål och programmålen samt implementering enligt tidplanen.

Granskningen omfattade regionstyrelsen, styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus, styrelsen för Närhälsan och styrelsen för Regionhälsan.

## Bakgrund

Målet med satsningen är att ta fram nya, gemensamma arbetsätt och processer som ska förenkla arbetet för vårdpersonalen och därmed frigöra tid som gynnar patienterna.

Regionens ambition är att skapa en modern vårdinformationsmiljö som ger invånarna en tillgänglig hälso- och sjukvård med hög kvalitet och stor delaktighet.

Tidsplanen för införandet av program Millennium har flera gånger skjutits fram. Regionstyrelsen tog i maj 2022 beslut om en ny tidsplan för införandet av Millennium, som innebär att merparten av hälso- och sjukvården i Västra Götalands södra delar kommer att införa program Millennium hösten 2024.

## Resultat

Den sammanfattande bedömningen är att de granskade styrelserna delvis har en ändamålsenligt utformad styrning, ledning, organisering och uppföljning av program Millennium för att uppnå programdirektiv med dess effektmål och programmålen samt implementering enligt tidplanen. Vi går igenom det viktigaste som har kommit fram i granskningen nedan.

Granskningen visar att regionstyrelsen, genom den nya organisationen för program Millennium och genom programdirektivet, har stärkt styrning, ledning och organiseringen av program Millennium. Vi bedömer att det finns ett strukturerat arbete utifrån programdirektivet, däremot har programmet inte fullt ut säkerställt att kommunikationen har skett i enlighet med det som beskrivs i programdirektivet. Revisionen ser positivt på arbetet som sker på övergripande nivå inom regionen och inom programmet. Däremot ser vi att det är viktigt att arbetet med Millennium efterlever tidplanen för införandet i de olika etapperna, för att i så hög grad som möjligt minska riskerna för förseningar i införandet.

Södra Älvsborgs Sjukhus, Närhälsan och Regionhälsan ansvarar för att implementera Millennium i sina egna verksamheter. Granskningen visar att styrning, ledning och organisering av implementeringen av program Millennium sker utifrån projektdirektiven. Vid granskningens genomförande pågår dock en revidering av projektdirektiven. Utifrån de förutsättningar som finns, ser revisionen att det finns ett aktivt arbete med att implementera Millennium.

Sammantaget visar granskningen på att införandet av program Millennium är ett komplext och omfattande förändringsarbete förenat med flera risker. Revisionen ser risker kopplat till:

- kommunikation
- att mandaten för att fatta beslut inte är helt tydliga
- att tiden utgör en riskfaktor för att uppnå de aktiviteter som beskrivs i tidsplanen
- att nya arbetssätt inte förankras och tillämpas i den utsträckning som önskas, vilket får påverkan på produktionsstörningen.

Revisionen menar att dessa risker kan leda till att målen inte nås och att implementeringen av program Millennium inte kommer att följa tidsplanen.

Granskningen visar, avslutningsvis, att regionstyrelsen och styrelserna för Södra Älvsborgs Sjukhus, Närhälsan och Regionhälsan behöver stärka och systematisera sin uppföljning.

## Rekommendationer

I samband med granskningar lämnar vi ofta rekommendationer om förbättringar till de granskade styrelserna. Nedan hittar du de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen av program Millennium:

Revisionen rekommenderar styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus, Närhälsan och Regionhälsan att

- säkerställa att det finns tillräckliga förutsättningar för implementeringen i den egna organisationen
- säkerställa att det finns en systematisk uppföljning av implementeringsprojektet.

## Granskning av it och digitalisering

Revisionen har granskat området it som inkluderar digitala vårdmöten, och behörighets- och kontinuitetshantering. Granskningen har avrapporterats i en separat rapport som blev klar i januari 2024. Rapporten hittar du på [www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision).

Granskningens två syften är dels att bedöma om styrelsen för Närhälsan har säkerställt att digitala vårdmöten genomförs i verksamheten, dels att bedöma om det finns ett ändamålsenligt arbetsätt avseende behörighets- och kontinuitetshantering för it-tjänster.

Granskningen omfattade Närhälsans arbete med digitala vårdmöten, behörighetshantering samt kontinuitetshantering från förvaltningsledningsnivå till vårdcentral och rehabmottagning.

## Bakgrund

Revisionen har inför årets granskning identifierat en utmaning dels kring användandet av e-tjänsten för digitala vårdmöten. Dels finns en utmaning då revisionen i den årliga granskningen 2021 gav en rekommendation till styrelsen för Närhälsan att stärka sitt informationssäkerhetsarbete respektive uppföljning avseende kontinuitets- och behörighetshantering.

## Resultat

### Digitala vårdmöten

Revisionen bedömer att Närhälsan har implementerat digitala vårdmöten på samtliga granskade verksamheter. Regionen har återkommande, bland annat i genomförandeplan 2023–2027 för omställningen av hälso- och sjukvården, påpekat vikten av att utveckla den nära vården och att införa digitala alternativ. Samtliga granskade verksamheter inom Närhälsan har implementerat digitala vårdmöten och utbildat personalen. De har kunskap om vilka krav som ställs i vårdvalets Krav- och Kvalitetsböcker samt från Närhälsan.

Målet i Närhälsans detaljbudget för 2023 är sju procent digitala vårdmöten vilket uppnås av ett par intervjuade verksamheter. Men det är stor spridning i användandet till följd av varierande engagemang bland chefer, medarbetare och patienter. Patienterna använder de typer av besök som finns tillgängliga men ställer sällan krav på andra alternativ. Bytet av system under 2023 har gett ett bakslag samtidigt som det är svårt att fastställa vilka symptom och sjukdomar som bör och kan behandlas digitalt.

För många patienter och samhällsekonomiskt kan det vara värdefullt att använda digitala vårdmöten. Det finns patienter som av olika anledningar har svårt att ta sig till en mottagning men som då ändå kan få hjälp. Ett digitalt vårdmöte sätter fokus på de angivna symptomen och kan i många fall ersätta ett fysiskt möte men än så länge är tidsbesparingen begränsad för verksamheten.

### Behörighetshantering

Revisionen bedömer att styrelsen för Närhälsan har omhändertagit revisionens rekommendation avseende behörighetshantering. Hanteringen av behörigheter är ändamålsenlig inom verksamheten. Grunden till vår bedömning är att vi iakttagit att verksamheten har ett system för att tillse att rätt medarbetare har tillgång till för tjänsten nödvändig information och it-system. Detta sker genom en tydlig ansvars- och uppgiftsfördelning, användande av checklistor samt en uppföljning av tilldelningar av behörigheter och av logghanteringen. Detta är i linje med både regional riktlinje informationssäkerhet och Närhälsans riktlinje för vårdcentral- eller verksamhetschefer. Vi noterar dock att styrelsen för Närhälsan i nuläget inte tycks efterfråga rapportering avseende behörighetshantering. Detta kan möjligen utvecklas.

### Kontinuitetshantering

Revisionens bedömning är att det finns ett ändamålsenligt arbetssätt avseende kontinuitetshantering.

Enligt regional riktlinje kontinuitetshantering krävs dokumenterade rutiner för att upprätthålla processerna under avbrott. Vi kan konstatera att samtliga verksamheter har någon sorts skriftlig kontinuitetsplan för sina it- och telefonisystem. Dock saknas det enligt vår granskning i nuläget planering för fastighetsrelaterade störningar vilket kan ses som en brist och risk.

Regional riktlinje kontinuitetshantering uppger att kritiska verksamhetsprocesser ska kunna fortgå under störningar/avbrott. I denna granskning har vi inte undersökt under hur långa avbrott som verksamheterna kan hantera och upprätthålla sin verksamhet men fått indikationer i intervjuerna på utmaningar som uppstår vid längre tidsmässiga störningar. Vi ser dock att samtliga verksamheter på något sätt har planering och rutiner för praktiska åtaganden som ska möjliggöra fortsatt drift vid störning. Det finns som rutin ofta, men inte alltid, utskrivna patientlistor, läkemedelsrecept och kassaunderlag tillgängliga för händelse av avbrott.

I vår granskning ser vi att ingen verksamhet har övat på hur de ska hantera störningar för att kunna upprätthålla sin verksamhet. Enligt regional riktlinje kontinuitetshantering ska medarbetare vara övade.

### **Sammanfattande bedömning**

Revisionen bedömer att Närhälsan har implementerat digitala vårdmöten på samtliga granskade verksamheter. Medarbetare och chefer har kunskap om krav från styrelsen och från Krav- och kvalitetsböcker avseende digitala vårdmöten. Vi ser dock i dokumentstudier att användningen av digitala vårdtjänster är långt ifrån uppsatta måltal för Närhälsan.

Vidare bedömer revisionen att det finns ett ändamålsenligt arbete med behörighetshantering. Det finns dessutom ett i huvudsak ändamålsenligt arbetssätt avseende kontinuitetshantering. Styrelsen kan dock förbättra arbetet med övningar för kontinuitetshantering.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar styrelsen:

- För att förbättra den interna kontrollen rekommenderas att förvaltningen tillser att systemspärr införs för att säkerställa att det inte är möjligt att utförare attesterar sin egen bokföringsorder.  
Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.
- Vi rekommenderar ett framtagande av en sådan riktlinje för att säkerställa att till samtliga manuella bokföringsordrar bifogas erforderliga underlag som kan styrka transaktionen.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen. Den auktoriserade revisorn har noterat en felaktighet (P4 i stället för P8) i delårsrapporten, vilken sedan har blivit justerad i den färdiga delårsrapporten.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Uppföljning av rekommendationer

Ibland resulterar våra granskningar i rekommendationer och kritik. När detta händer följer vi i regel upp det nästa år. I det här avsnittet redogör vi för den uppföljning som vi har genomfört i år.

## Uppföljning av kompetensförsörjning av hälso- och sjukvården samt tandvården i Västra Götalandsregionen

Revisionen granskade kompetensförsörjning av hälso- och sjukvården samt tandvården i Västra Götalandsregionen 2022. Granskningen resulterade i att revisionen lämnade följande rekommendation till styrelsen:

*Revisionen rekommenderar utförarstyrelserna för Sjukhusen i väster och Närhälsan att besluta om kompetensförsörjningsplaner på styrelsenivå.*

Vi har i år följt upp rekommendationen genom dialoger med förvaltningen och styrelsen. Dessutom har styrelsen svarat på revisionsrapporten vid styrelsens sammanträde i maj. Styrelsen för Närhälsan har i maj beslutat att följa revisionens rekommendation genom sitt beslut att kompetensförsörjningsplaner fortsättningsvis blir beslutsärende i styrelsen. Styrelsen för Närhälsan har fastställt kompetensförsörjningsplan för Närhälsan 2024 vid sammanträdet i december.

Närhälsans kompetensförsörjningsplan 2024 är avsedd som ett underlag för arbete, planering och genomförande av strategiska kompetensförsörjningsinsatser. Kompetensförsörjningen är kopplad till organisationens omvärld, mål och strategier. Syftet med kompetensförsörjningsplanen är att ge underlag för fortsatt planering och genomförande av övergripande strategiska kompetensförsörjningsaktiviteter.

### Bedömning

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

## Uppföljning av psykisk ohälsa

Revisionen granskade psykisk ohälsa 2021. Granskningen resulterade i att revisionen lämnade följande rekommendation till styrelsen:

*Revisionen rekommenderar styrelsen att i samverkan stärka sina insatser för att möta behovet av vård och behandling för psykisk ohälsa hos barn och unga för att nå tillgänglighetsmålen.*

Vi har i år följt upp rekommendationen genom dialoger med förvaltningen och styrelsen. Vi har noterat att styrelsen har gjort ett antal satsningar, bland annat att:

- Närhälsan arbetar med tilläggsuppdraget "Ungas psykiska hälsa"
- antalet besök och telefonkontakter fortsätter att öka
- användning av digitala vårdformer genom att till exempel erbjuda digitala föreläsningar och insatser i gruppform som föräldrastöd
- ungas psykiska hälsa och vårdcentraler har gått in i plattform Vård och hälsa för att erbjuda digitala möten
- internetbehandling riktad till unga med ångestproblematik ges nu även med föräldrastöd via stöd- och behandlingsplattformen
- Närhälsan deltar i barn- och ungdomspsykiatriens tillgänglighetsprojekt "En väg in" där primärvården är en viktig samverkanspart i arbetet.

Vi har även noterat Närhälsans fortsatta arbete med ordnat införande av integrerad beteendehälsa (IBH), även benämnt "Primärvårdsanpassat arbetssätt för psykisk ohälsa" på vårdcentralerna/Ungas psykiska hälsa. Modellen syftar till ett snabbt och anpassat omhändertagande av patienter med olika grad av psykisk ohälsa genom primärvårdstriage, stegvis vårdmodell och förbättrat samarbete och samsyn på enheterna. Arbetssättet främjar tillgängligheten för denna patientgrupp. Sedan år 2022 har 42 enheter implementerat arbetssättet och samtliga enheter ska vara klara hösten 2025.

Flera vårdcentraler inom Närhälsan har infört möjlighet för listade patienter att använda funktionen "Min Vårdcentral" för digitala besök vid psykisk ohälsa. På tio vårdcentraler finns mottagningen Ungas psykiska hälsa. Kontakter innefattar fysiska besök, digitala vårdmöten, skriftlig distanskontakt och distanskontakt som ersätter besök.

Det finns flera utmaningar med att starta Ungas psykiska hälsa-mottagningar, bland annat hur lokalerna ska utformas och vilken personal som ska finnas tillgänglig. Revisionen har även noterat att för att öka tillgängligheten för barn och unga behövs nya arbetssätt och möjligheten att kunna ha anställda (psykologer) som genomför digitala vårdmöten för barn på distans.

## Bedömning

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

## Uppföljning av informationssäkerhet

Revisionen granskade informationssäkerhet 2021. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendation till styrelsen:

*Styrelsen rekommenderas att stärka informationssäkerhetsarbetet avseende kontinuitets- och behörighetshantering samt uppföljning.*

Vi har i år följt upp rekommendationen genom att begära svar på granskningens underliggande bedömningar. Vi har under året även gjort den fördjupade granskningen av it och digitalisering som redovisats tidigare i revisionsrapporten.

1. Revisionen bedömer att styrelsen delvis har en ändamålsenlig organisation. Revisionen anser att organisationen behöver tydliggöras vilket även skulle medföra att dess ändamålsenlighet kan säkerställas på ett adekvat sätt.

Närhälsan har under 2023 rekryterat en ansvarig informationssäkerhetssamordnare tillika dataskyddsamordnare. Inledningsvis har en stor andel av den administrativa personalen som sköter det lokala arbetet med kontinuitets- och behörighetshantering utbildats och utbildningen finns tillgänglig digitalt.

Under våren 2023 genomförde Närhälsan en Risk- och sårbarhetsanalys på förvaltningsnivå under ledning av säkerhetsfunktionen. Närhälsan kommer inom kort att ta fram en säkerhetsskyddsanalys. Under hösten har arbetet med kontinuitetsarbete och handlingsplan påbörjats vilket är ett arbete som kommer att pågå kommande två år under ledning och samordning av enheten för säkerhet och beredskap.

Under året (2023) har en uppdragshandling för sakkunniggrupp avseende GDPR inom Närhälsan formaliserats, vilket tydliggör huvudsakliga mål och syften med sakkunniggruppen kopplat till GDPR och dataskyddsfrågor. Gruppens deltagare sköter tillsammans med informationssäkerhetssamordnaren bevakningen och rapporteringsskyldigheten kring personuppgiftsincidenter, utbildning av personal inom förvaltningen samt omvärldsbevakning.

2. Revisionen bedömer att styrelsen inte fullt ut har en ändamålsenlig behörighetshantering. Styrelsen behöver stärka

behörighetshanteringen så att behörigheter hanteras på ett adekvat sätt.

3. Revisionen bedömer att styrelsen inte fullt ut har säkerställt att störningar och oönskade händelser hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen behöver stärka kontinuitetshanteringen för att se till att verksamheten har en godtagbar nivå av kontinuitet.

I de utbildningar som personalen genomfört har deltagarna fått uppmaning om att öva på att utföra respektive steg som skildras för att hantera eventuella avbrott och störningar. I samma utbildning ingår även information och ansvar gällande behörighetshandling samt vilken person de kan vända sig till för hjälp. Uppföljning har skett genom stickprov för att kontrollera grad av kännedom och användning av rutin samt plan för kontinuitetshandling och stickproven visar på god följsamhet.

4. Revisionen bedömer att styrelsen delvis har säkerställt en tillräcklig uppföljning av informationssäkerhetsarbetet. Underlagen till uppföljningen belyser inte alla delar i informationssäkerhetsarbetet. För att styrelsen ska kunna säkerställa att uppföljningen av informationssäkerhetsarbetet är tillräcklig behöver uppföljningen nyanseras.

Närhälsan har ett etablerat pågående samarbete med koncernstab digitalisering och övriga hälso- och sjukvårdsförvaltningar inom regionen kring en gemensam behörighetshandling. Syftet är att förenkla och säkerställa att personalen enbart har nödvändiga behörigheter. Arbetet väntas vara färdigställt under 2024.

Förvaltningen har under året fått dataskyddsombud på plats som bistår med informationssäkerhetsfrågor kopplat till dataskydd och dataskyddsförordningen. De ska därför årligen presentera årsberättelse samt en årsplan för kommande år för styrelsen. Styrelsen har också blivit informerad vid rapportering av intern kontroll om nuläge och identifierade risker kopplat till arbetet med behörighetsfrågorna.

### **Bedömning**

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationen. Organisationen för att driva detta arbete har kommit på plats och utbildat personalen samtidigt som styrelsen hålls informerade om arbetet.

## **Uppföljning av personsäkerhet**

Revisionen granskade hot och våld 2021. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- *stärka systematiken avseende inventering och analys av risker för hot och våld inom verksamheten*
- *utveckla uppföljningen av personsäkerhetsarbetet.*

Vi har i år följt upp rekommendationerna genom att begära svar på granskningens underliggande bedömningar.

1. Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig organisation för personsäkerhet men behöver se till att det genomförs regelbundna övningar i verksamheten. Detta för att stärka kunskapen bland anställda i hur de ska hantera och agera om en hot- eller våldssituation inträffar.
2. Det finns ett flertal utbildningsalternativ, bland annat en interaktiv utbildning via Lärportalen. Det finns andra utbildningar som kan genomföras individuellt eller i grupp på arbetsplatsträffar. Dessutom har utbildningar genomförts på enheter som haft allvarliga händelser eller förändrat sin verksamhet. Uppföljning av antalet personer som genomgått utbildning tas fram två gånger per år.

Personsäkerhet ingår i introduktionen av nya chefer och har även informerats om på möten med ledningsgrupper. Genomförandet kommer kontrolleras via checklisten ”Undersökning och riskbedömning hot och våld”.

3. Vi har inte fullt ut kunnat styrka i granskningen att det har upprättats tillräckliga lokala rutiner i arbetet mot hot och våld. Styrelsen behöver se till att stärka det förebyggande arbetet i detta avseende.
4. Vi bedömer att uppföljningen inte ger ett tillräckligt underlag för att bedöma om säkerhetsnivån är acceptabel. Det finns en systematisk och regelbunden uppföljning men den syftar inte till att förebyggande följa upp, åtgärda och lära av identifierade säkerhetsbrister.

Enligt Närhälsan är grunden i det förebyggande arbetet att sprida kunskap och att bygga säkerhetskultur. Under 2023 har de arbetat intensivt med utbildning och information inom säkerhetsområdet.

Den systematiska uppföljningen av personsäkerhet ingår i Närhälsans uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete. Genomgång sker vid årlig skydds rond med stöd av en checklista som introducerades 2023 och rapporteringen har skett områdesvis. Checklisten speglar en helhetsbild av arbetet med personsäkerhet och ger möjlighet till en fortsatt analys och uppföljning inom olika delar av arbetet.

5. Vi bedömer även att det finns en riskhantering och tillbudsrapportering, men att riskhanteringen inte fullt ut säkerställer att risker för hot och våld kan minimeras. Granskningen har visat att riskbedömning inte alltid sker. Styrelsen behöver därför se till att stärka det förebyggande arbetet med avseende på systematik kring inventering och analys av risker för hot och våld.

Säkerhetsfunktionen har veckovis genomgång av händelser som behöver någon form av utökat omhändertagande. Utifrån händelser rapporterade i MedControl PRO gällande händelser som rör personsäkerhet görs månadsvis en strukturerad genomgång.

Vid allvarliga eller komplexa händelser görs en bedömning på plats. Då analyseras risker och vilka insatser som krävs för att stärka säkerheten och tryggheten för personal och patienter. Insatserna kan vara av teknisk natur, ske genom utbildning eller stöd med rutiner samt övningar. Närhälsan har också regelbunden bevakning och genomgång av inkomna polisanmälningar.

### **Bedömning**

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationerna. Det finns ett systematiskt arbete för riskhantering och möjligheter att vid behov fördjupa en insats.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan av en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023–00056

### **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för regionens tåg och spårvagnar**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar den rekommendation som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

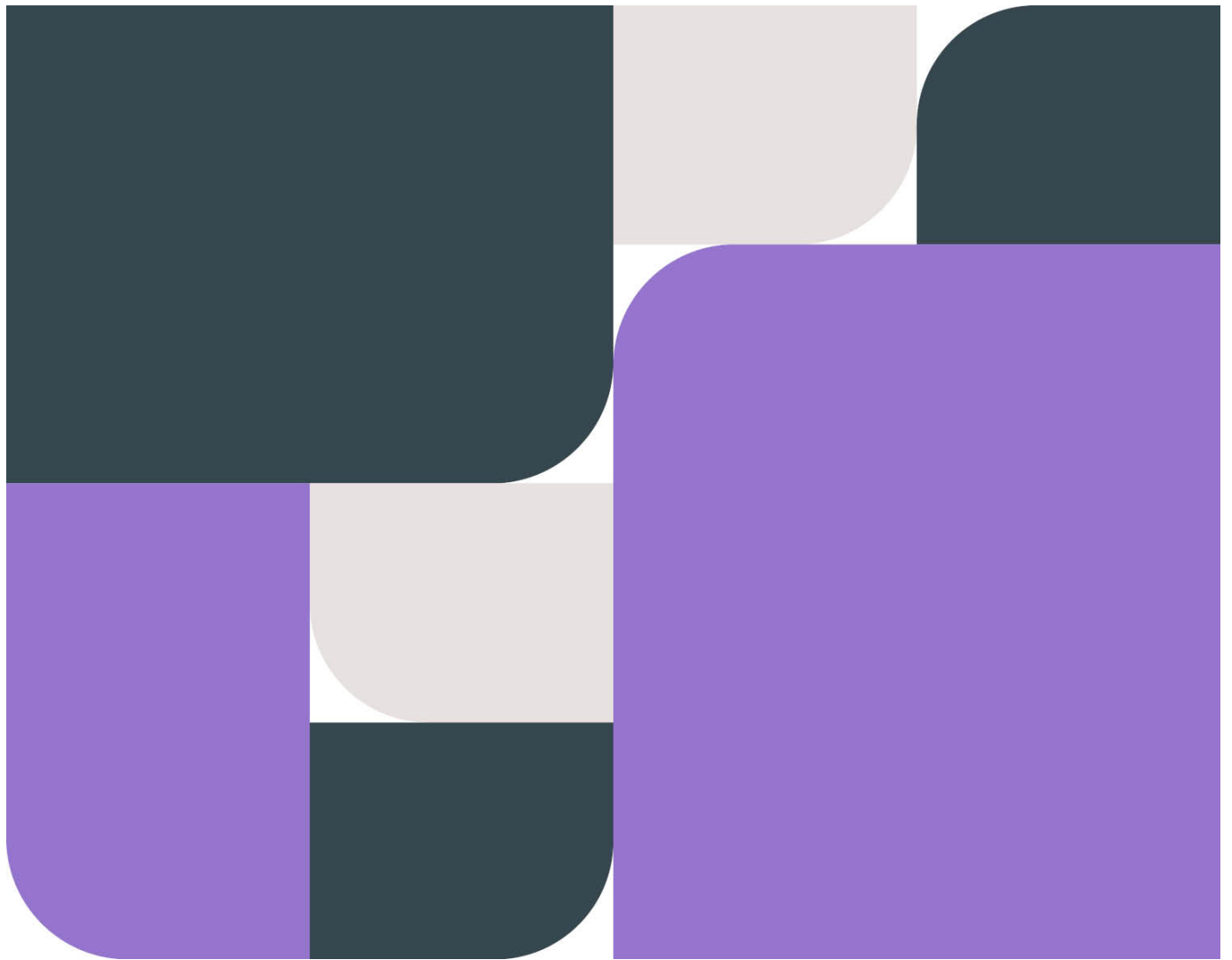
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för regionens tåg och spårvagnar**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Rapport: Styrelsen för regionens tåg och spårvagnar – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00056

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	9
Granskning av delårsbokslutet.....	10
Granskning av årsbokslutet.....	11
Det kommunala ansvarssystemet.....	12
Om revisionen .....	13
Regionen i korthet .....	14

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

Granskningen har dock visat på att det finns förbättringsområden inom intern kontroll i redovisningsrutiner.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner	Revisionen rekommenderar styrelsen att tillse att avtal för driftsatta spårvagnar upprättas.

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

Styrelsen för regionens tåg och spårvagnar är en nyinrättad styrelse från och med 2023 och är i en uppbyggnadsfas. Styrelsens uppdrag är att förvalta och ställa tåg och spårvagnar till Västtrafik AB:s förfogande.

Västtrafik AB ansvarar för styrelsens och förvaltningens administration samt ger tjänstepersonstöd åt styrelsen. Bolaget hanterar även personal- och arbetsmiljöfrågor.

# Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Av årsredovisningen för 2023 framgår att förvaltningen fakturerar samtliga kostnader till Västtrafik AB i form av leasingkostnad och övriga administrationskostnader. Avvikelser i kostnadsnivå påverkar således förvaltningens intäktsnivå.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

### Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Styrelsen upprättar inte en separat riskanalys och internkontrollplan för sin verksamhet utan ingår som en del i Västtrafiks arbete med intern kontroll.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- intäktsprocessen
- investeringsprocessen
- övriga iakttagelser.

I granskningen har noterats att det inte finns avtal eller annan överenskommelse som formellt reglerar ersättning mellan regionen och Västtrafik för förmedlade spårvagnar. Därutöver saknas en dokumenterad rutin för den avtal- och redovisningsmässiga hanteringen vid anskaffning av tåg och spårvagnar.

Styrelsen behöver se till att avtal för driftsatta spårvagnar upprättas. Därutöver behöver styrelsen se till att det finns en dokumenterad rutin för anskaffningar av tåg och spårvagnar vilken bör tydliggöra ansvarsfördelning mellan fordonsförvaltningen, ekonomiservice och Västtrafik och i tillämpliga fall Göteborgs stad, inklusive den redovisningsmässiga hanteringen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen i intäktsprocessen behöver stärkas.

Vi lämnar därför en rekommendation till styrelsen:

- Revisionen rekommenderar styrelsen att tillse att avtal för driftsatta spårvagnar upprättas

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed.

Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00049

## **Revisionsberättelse 2023 för styrelsen för regionhälsan**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2023.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att styrelsen beaktar de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Styrelsen för Regionhälsan**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Rapport: Styrelsen för Regionhälsan – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00049

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen, Stadsrevisionen i Göteborgs Stad och revisionsbyrån Deloitte.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av styrelsens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	6
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	7
Granskning av samordnade insatser för barn och unga .....	7
Granskning av Program Millennium.....	9
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	12
Granskning av delårsbokslutet.....	13
Granskning av årsbokslutet.....	13
Uppföljning av rekommendationer .....	14
Det kommunala ansvarssystemet.....	16
Om revisionen .....	17
Regionen i korthet .....	18

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende styrelsen.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i styrelsen och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att styrelsen har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur styrelsen har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört. Vi redogör även för den uppföljning av rekommendationer som vi har gjort under 2023.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Granskning av samordnade insatser för barn och unga	Revisionen rekommenderar styrelsen att stärka sin styrning av arbetet med samverkan kring samordnade insatser för barn och unga i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk. (2023)
Granskning av samordnade insatser för barn och unga	Revisionen rekommenderar styrelsen att stärka sin uppföljning av SIP-arbetet i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk gällande samordnade insatser för barn och unga. (2023)
Granskning av samordnade insatser för barn och unga	Revisionen rekommenderar styrelsen att arbeta för förverkligandet av en gemensam digital samverkansyta för att underlätta dokumentation och kommunikation samt säkra informationsöverföringen i arbetet med SIP barn och unga. (2023)
Granskning av Program Millennium	Revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa att det finns tillräckliga förutsättningar för implementeringen i den egna organisationen. (2023)
Granskning av Program Millennium	Revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa att det finns en systematisk uppföljning av implementeringsprojektet. (2023)

## Granskning av styrelsens uppdrag

Revisionen granskar varje år om styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om styrelsen har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för styrelsen samt de lagar som styr styrelsens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

### Resultat

Vi bedömer att styrelsen har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om styrelsen har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

### Resultat

Vi bedömer att styrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

### Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

## Granskning av samordnade insatser för barn och unga

Under 2023 granskade revisionen samordnade insatser för barn inom Göteborgs Stad i Västra Götalandsregionen. Granskningen genomfördes i samarbete med sakkunniga i Stadsrevisionen i Göteborgs Stad.

Syftet med granskningen var att bedöma om Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen samverkar på ett ändamålsenligt sätt kring de barn som bedömts ha behov av samordnade insatser.

Granskningen omfattade styrelsen för Habilitering & Hälsa, Närhälsan, Regionhälsan och Sahlgrenska Universitetssjukhuset samt inom Göteborgs Stad nämnderna grundskolenämnden, nämnden för funktionsstöd, socialnämnden Sydväst och utbildningsnämnden.

### Bakgrund

Vissa barn och unga har behov av samordnade vård- och stödinsatser från hälso- och sjukvård, socialtjänst och förskola eller skola. Det kan bero på orsaker som social problematik, psykisk ohälsa, kroniska sjukdomar och funktionsnedsättningar. Alla myndigheter har en allmän lagstadgad skyldighet att samverka. Sedan 2010 finns i såväl socialtjänstlagen som i hälso- och sjukvårdslagen en bestämmelse om att kommun och region ska upprätta en samordnad individuell plan (SIP) när ett barn har behov av

insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård som måste samordnas. Syftet med planen är att säkerställa att barnets samlade behov av hälso- och sjukvård och socialtjänst ska tillgodoses. Stadsrevisionen i Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionens revisorer granskade 2016 samverkan kring barn med behov av samordnade insatser. Granskningen visade bland annat att samverkansprocessen kring barnet behövde stärkas, att innehållet i de samordnande individuella planerna inte levde upp till lagstiftning och gällande riktlinjer och att det fanns brister i implementeringen av riktlinjerna.

## Resultat

Den samlade bedömningen är att de granskade nämnderna och styrelserna endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig samverkan. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

Det finns en struktur för samverkan och för att implementera överenskommelsen mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen. De granskade nämnderna och styrelserna ingår i denna struktur, men representation och överföring av information tillbaka till respektive linjeorganisation är ett utvecklingsområde. Adekvat representation i samverkansstrukturen är avgörande för att nämnderna och styrelserna ska kunna samverka på ett likvärdigt sätt. Vidare bedömer vi att det finns brister i styrning både på styrelse- respektive nämndnivå och på förvaltningsövergripande nivå. Detta medför risker för att barn och unga inte får de samordnade insatser som lagstiftning och överenskommelsen syftar till att säkerställa. Vi kan även konstatera att nämnderna och styrelserna saknar systematiska arbetssätt för att följa upp hur verksamheterna arbetar med samordnade insatser för barn och unga. Den bristande uppföljningen gör att verksamheternas arbete med samordnade individuella planer (SIP) är svårt att utvärdera, dels inom respektive linjeorganisation dels på en övergripande nivå inom samverkansstrukturen. För att säkerställa att verksamheterna lever upp till de krav som ställs i lagstiftning och regelverk bedömer vi att nämnderna och styrelserna bör stärka sin uppföljning.

Implementeringen av styrdokumentet pågår. Dock finns det fortfarande en bristande samsyn kring vissa delar, vilket medför en risk för att olika arbetssätt växer fram. Nämnden för funktionsstöd och Socialnämnden Sydväst har skapat en lokal struktur för implementering av regelverket som medför att arbetssätt hos professionerna utgår från de styrande dokumenten. Resterande granskade nämnder och styrelser saknar helt eller delvis en sådan struktur. Vi kan konstatera att de granskade nämnderna och styrelserna följer regelverket i varierande utsträckning men att det förekommer skillnader både inom och mellan nämnderna och styrelserna.

Vi bedömer att SIP:ar delvis upprättas enligt regelverket. Stickprovsgranskningen visar att de mallar som finns framtagna till stor del

används. Däremot finns det utvecklingsområden vad gäller enhetlig tillämpning, dokumentation av samtycke samt dokumentation av barnrättsperspektiv. Vidare är det vår bedömning att SIP:ar i allt väsentligt följs upp på individnivå enligt regelverket. Samtliga verksamheter anger att de arbetar med uppföljning på individnivå.

Stickprovsgranskningen visar att dokumentationen av uppföljningen varierar. Trots de utvecklingsområden som granskningen visar kan vi konstatera att det skett en positiv förflyttning vad gäller dokumentation sen revisionens tidigare granskning år 2016.

Vad gäller förvaring och hantering av dokumentation är det vår bedömning att detta delvis sker i enlighet med regelverket. Vi kan konstatera att nuvarande it-tjänst, SAMSA, inte används som tänkt för samordnad individuell plan för barn och unga. Dokumentationen hanteras i stället manuellt vilket medför ett administrativt merarbete som upplevs som betungande av den samordnande parten. Den administrativa belastningen att initiera en SIP-process riskerar att hämma användandet av SIP som verktyg för samverkan. Vår granskning visar både genom stickprov och intervjuer att det finns samordningsvinster med ett gemensamt och överenskommet arbetssätt kring dokumentationen och att nuvarande hantering innebär risker dels för individen dels för samverkan.

## Rekommendationer

Nedan hittar du de rekommendationer vi lämnar till styrelsen med anledning av granskningen av samordnade insatser för barn och unga.

Revisionen rekommenderar styrelsen att

- stärka sin styrning av arbetet med samverkan kring samordnade insatser för barn och unga i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk.
- stärka sin uppföljning av SIP-arbetet i syfte att se till att verksamheten lever upp till kraven som ställs i lagstiftning och regelverk gällande samordnade insatser för barn och unga.
- arbeta för förverkligandet av en gemensam digital samverkansyta för att underlätta dokumentation och kommunikation samt säkra informationsöverföringen i arbetet med SIP barn och unga.

## Granskning av Program Millennium

Revisionen har under hösten 2023 granskat program Millennium. Millennium är Västra Götalandsregions viktigaste digitaliseringssatsning någonsin inom hälso- och sjukvården. Granskningen har avrapporterat i en

separat rapport som blev klar i januari 2024. Rapporten hittar du på [www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision).

Syftet med granskningen var att bedöma om regionen har en ändamålsenligt utformad styrning, ledning, organisering och uppföljning av program Millennium för att uppnå programdirektiv med dess effektmål och programmålen samt implementering enligt tidplanen.

Granskningen omfattade regionstyrelsen, styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus, styrelsen för Närhälsan och styrelsen för Regionhälsan.

## Bakgrund

Målet med satsningen är att ta fram nya, gemensamma arbetssätt och processer som ska förenkla arbetet för vårdpersonalen och därmed frigöra tid som gynnar patienterna.

Regionens ambition är att skapa en modern vårdinformationsmiljö som ger invånarna en tillgänglig hälso- och sjukvård med hög kvalitet och stor delaktighet.

Tidsplanen för införandet av program Millennium har flera gånger skjutits fram. Regionstyrelsen tog i maj 2022 beslut om en ny tidsplan för införandet av Millennium, som innebär att merparten av hälso- och sjukvården i Västra Götalands södra delar kommer att införa program Millennium hösten 2024.

## Resultat

Den sammanfattande bedömningen är att de granskade styrelserna delvis har en ändamålsenligt utformad styrning, ledning, organisering och uppföljning av program Millennium för att uppnå programdirektiv med dess effektmål och programmålen samt implementering enligt tidplanen. Vi går igenom det viktigaste som har kommit fram i granskningen nedan.

Granskningen visar att regionstyrelsen, genom den nya organisationen för program Millennium och genom programdirektivet, har stärkt styrning, ledning och organiseringen av program Millennium. Vi bedömer att det finns ett strukturerat arbete utifrån programdirektivet, däremot har programmet inte fullt ut säkerställt att kommunikationen har skett i enlighet med det som beskrivs i programdirektivet. Revisionen ser positivt på arbetet som sker på övergripande nivå inom regionen och inom programmet. Däremot ser vi att det är viktigt att arbetet med Millennium efterlever tidplanen för införandet i de olika etapperna, för att i så hög grad som möjligt minska riskerna för förseningar i införandet.

Södra Älvsborgs sjukhus, Närhälsans och Regionhälsan ansvarar för att implementera Millennium i sina egna verksamheter. Granskningen visar att styrning, ledning och organisering av implementeringen av program Millennium sker utifrån projektdirektiven. Vid granskningens genomförande pågår dock en revidering av projektdirektiven. Utifrån de förutsättningar som finns, ser revisionen att det finns ett aktivt arbete med att implementera Millennium.

Sammantaget visar granskningen på att införandet av program Millennium är ett komplext och omfattande förändringsarbete förenat med flera risker. Revisionen ser risker kopplat till:

- kommunikation
- att mandaten för att fatta beslut inte är helt tydliga
- att tiden utgör en riskfaktor för att uppnå de aktiviteter som beskrivs i tidsplanen
- att nya arbetsätt inte förankras och tillämpas i den utsträckning som önskas, vilket får påverkan på produktionsstörningen.

Revisionen menar att dessa risker kan leda till att målen inte nås och att implementeringen av program Millennium inte kommer att följa tidsplanen.

Granskningen visar, avslutningsvis, att regionstyrelsen och styrelserna för Södra Älvsborgs Sjukhus, Närhälsan och Regionhälsan behöver stärka och systematisera sin uppföljning.

## Rekommendationer

I samband med granskningar lämnar vi ofta rekommendationer om förbättringar till de granskade styrelserna. Nedan hittar du de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen av program Millennium:

Revisionen rekommenderar styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus, Närhälsan och Regionhälsan att

- säkerställa att det finns tillräckliga förutsättningar för implementeringen i den egna organisationen
- säkerställa att det finns en systematisk uppföljning av implementeringsprojektet.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i styrelsens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig inom de granskade områdena.

Deloitte har dock noterat att det finns systemmässig möjlighet att ensamt genomföra en manuell bokföringsorder i ekonomisystemet Raindance. Deloitte har observerat att förvaltningen upparbetat en egen kontroll där stickprov tas för att säkerställa att attest genomförs korrekt samt att betalningar genomförs två i förening för att säkerställa att inga felaktiga betalningar genomförs.

Från och med 2024 kommer enligt uppgift dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet Raindance som då har uppgraderats med denna funktion.

Deloitte har även gjort en generell notering i samband med sin granskning av förvaltningarna inom Västra Götalandsregionen att det saknas en framtagen riktlinje för vad en manuell bokföringsorder skall bestå av i form av bokföringsunderlag.

Vi lämnar ingen rekommendation till styrelsen med anledning av granskningen men noterar att Deloitte lämnar två generella rekommendationer till Västra Götalandsregionen för att förbättra den interna kontrollen:

- att införa en systemspärr för att säkerställa att det inte är möjligt att utförare attesterar sin egen bokföringsorder
- att ta fram en riktlinje för att säkerställa att till samtliga manuella bokföringsordrar bifogas erforderliga underlag som kan styrka transaktionen.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av styrelsens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att styrelsens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Uppföljning av rekommendationer

Ibland resulterar våra granskningar i rekommendationer och kritik. När detta händer följer vi i regel upp det nästa år. I det här avsnittet redogör vi för den uppföljning som vi har genomfört i år.

## Uppföljning av styrning och intern kontroll, Västra Götalandsregionens arbete med informations- och cybersäkerhet samt personsäkerhet.

Revisionen granskade styrning och intern kontroll 2022. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- revisionen rekommenderar styrelsen att se till att riskanalysarbetet integreras ytterligare i organisationen i syfte att stärka den interna kontrollen.
- revisionen rekommenderar styrelsen att utveckla riskanalys och internkontrollplan i syfte att få en mer stringent koppling mellan risk och kontroll.

Vi har i år följt upp rekommendationerna genom intervjuer med förvaltningsledningen samt i samband med årets dialogmöte mellan Regionhälsan och revisorskollegiet samt att vi har tagit del av tjänsteutlåtandet -Svar angående rekommendationer från revisionsenheten gällande intern kontroll och personsäkerhet.

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationerna men eftersom delar av internkontrollarbetet genomförts när revisionens rapport kom avser vi att göra ytterligare uppföljning av detta under 2024.

\*

Revisionen granskade Västra Götalandsregionens arbete med informations- och cybersäkerhet 2022. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- revisionen rekommenderar styrelsen att upprätta förvaltningsspecifika rutiner avseende hantering av behörighet som kopplar an mot de regionövergripande riktlinjerna, samt säkerställa att kontroller av tilldelade behörigheter genomförs.

- revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa att obligatoriska utbildningar som svarar mot verksamhetens behov genomförs och att deltagandet följs upp.
- revisionen rekommenderar styrelsen att upprätta kontinuitetsplaner för att säkerställa verksamhetens fortgående vid en eventuell incident, samt säkerställa att dessa testas regelbundet.
- revisionen rekommenderar styrelsen att vidta åtgärder i syfte att stärka uppföljningsarbetet samt upprätta former för kontinuerlig återrapportering till styrelsen av det informationssäkerhetsarbete som bedrivs

Vi har i år följt upp rekommendationerna genom att ta upp frågan på årets dialogmöte mellan styrelsen för regionhälsans presidium och revisorskollegiet samt genom granskning av dokumentet Yttrande över revisionsrapport – Granskning av informations- och cybersäkerhet.

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

\*

Revisionen granskade personsäkerhet 2022. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- revisionen rekommenderar styrelsen att se till att risker för hot och våld inventeras och analyseras på ett mer systematiskt sätt.
- revisionen rekommenderar styrelsen att utveckla uppföljningen av personsäkerhetsarbetet.

Vi har i år följt upp rekommendationerna genom intervjuer med förvaltningsledningen, tagit upp frågan på dialogmötet mellan styrelsen för regionhälsans presidium och revisorskollegiet samt genom granskning av svar angående rekommendationer från revisionsenheten gällande intern kontroll och personsäkerhet.

Eftersom revisionens rapport om personsäkerhet var klar i slutet av 2022 finns det delar som inte hunnits arbetas in i personsäkerhetsarbetet för 2023 så ytterligare uppföljning planeras att göras under 2024.

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisionsred i kommunal verksamhet. God revisionsred formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisionsred har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisionsred i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.